

Spirituskørsel

Kandidatafhandling

Af Mia Kaspersen

Vejleder: Carsten Munk-Hansen

19. maj 2022

Titelblad

Dansk titel: Spirituskørsel

Engelsk titel: Drink-driving

Forfatter: Mia Kaspersen, 2016 5148.

Vejleder: Carsten Munk-Hansen

Uddannelsesinstitution: Aalborg Universitet

Uddannelse: Jura

Fag: Strafferet

Eksamen: kandidatafhandling

Dato: 19. Maj 2022

Antal anslag: 138.407

Abstract

This thesis examines the regulation of drink-driving, regulated in the Danish traffic act § 53, subsection 1. The Danish traffic act § 53, subsection 1 criminalizes driving or attempting to drive a motor vehicle after consuming alcohol to such an extent that the alcohol concentration in the blood exceeds 0,5 per mille or the alcohol concentration in the exhaled air exceeds 0,25 mg per litres of air.

Before a person can be convicted of drink-driving it is a condition, that the Danish traffic act applies. This thesis will therefore examine when the traffic act applies. When answering the question “when can a person be convicted of drink-driving” it must be assessed whether the content of the act in the Danish traffic act § 53, subsection 1 is met and whether the subjective conditions for imputation are met. When the court finds a person guilty of drink-driving it has different legal consequences. First the court has to determine a penalty, second the court has to determine a disqualification from driving according to the traffic act §§ 125 – 128. This thesis will examine which sanctions the court can impose. Furthermore, it will be examined which disqualification from driving is to be imposed, whether this is to take place conditionally, unconditionally, for how long and whether there can be a derogation from disqualification from driving.

In some cases of drink-driving the driver’s vehicle may be confiscated pursuant to the Danish traffic act § 133 a. As a starting point, it is a condition that the driver is the owner of the vehicle, but this is modified by the regulation of confiscation of third party vehicles. In the Danish traffic act there is only a legal basis for confiscating a vehicle owned by a third party if the driver has committed drink-driving with a blood alcohol level above 2,00 per mille. If the blood alcohol is below 2,00 confiscation of a vehicle owned by a third party may take place pursuant to the Danish penal code § 77 a. In case of third-party confiscation, a distinction is made between drink-driving with an alcohol concentration below and above 2,00 per mille. On the basis of this distinction the thesis will examine the differences in the states of law. This thesis will furthermore address the concerns it may have to confiscate a third party vehicle, when the third party is in good faith.

This thesis will conclude that, when the court finds a person guilty of drink-driving the penalty will be determined on the basis of established guidelines. The fact that the penalty is determined on the basis of established guidelines may be associated with advantages and disadvantages. An advantage may be that the person can predict his legal status, as well as equal treatment, where a person receives

the same penalty as others have received under the same circumstances. A disadvantage may be that the court only in rare cases determines the penalty based on the specific circumstances, including involving individual considerations.

Indholdsfortegnelse

1.0	AFHANDLINGENS EMNE	8
1.1	PROBLEMFORMULERING	8
1.2	AFGRÆNSNING	8
1.3	METODE	9
2.0	FÆRDELSLOVENS RETSHISTORIE.....	10
3.0	FÆRDELSLOVENS ANVENDELSESOMRÅDE	11
3.1	FÆRDEL PÅ VEJ.....	11
3.2	BENYTTES TIL ALMINDELIG FÆRDEL	12
3.2.1	Uvedkommendes adgang til vejen.....	12
3.2.2	Afspærret vej/område.....	13
3.2.3	Lufthavnsområde.....	14
3.3	EN ELLER FLERE FÆRDELSARTER.....	14
3.4	FÆRDELSLOVENS TERRITORIALE ANVENDELSESOMRÅDE	15
4.0	GERNINGSINDHOLDET I REGULERINGEN AF SPIRITUSKØRSEL.....	15
4.1	OBJEKTIVE STRAFBARHEDSBETINGELSER I FÆRDELSLOVENS § 53, STK. 1	15
4.1.1	Fører af et motordrevet køretøj.....	15
4.2	FORSØGT AT HAVE FØRT ET MOTORDREVET KØRETØJ.....	17
4.2.1	At dreje tændingsnøglen.....	18
4.2.2	Fører sovende i bil.....	18
4.3	DEFINITIONEN AF ET MOTORDREVET KØRETØJ.....	19
4.4	INDTAGELSE AF SPIRITUS	20
4.4.1	Alkoholconcentrationen i blodet overstiger 0,5 promille	20
4.4.2	Alkoholconcentrationen i udåndingsluften overstiger 0,25 mg luft	21
4.4.3	Indtagelse af alkohol efter kørslen	21
4.5	SUBJEKTIVE STRAFBARHEDSBETINGELSER.....	22
4.5.1	At have indtaget dampe, der påvirker alkoholconcentrationen	22
4.5.2	Drivmiddel med indhold af ethylalkohol.....	24
5.0	SPIRITUSKØRSEL I GENTAGELSESTILFÆLDE	25
5.1	GENTAGELSESVIRKNINGENS TIDSMÆSSIGE UDSTRÆKNING I HENHOLD TIL FÆRDELSLOVEN	25
5.1.1	Betinget frakendelse og kørselsforbud	26
5.1.2	Ubetinget frakendelse.....	26
5.2	SÆRLIG PROBLEMATIK VEDRØRENDE FRAKENDELSE FOR BESTANDIGT.....	27
5.3	GENTAGELSESVIRKNING AF UDENLANDSKE DOMME OG AFGØRELSER	28
6.0	STRAFUDMÅLING OG SANKTION.....	29
6.1	BØDESTRAF	29
6.1.1	Nedre grænse for udmåling af bødestraf	30
6.1.2	Øvre grænse for udmåling af bødestraf.....	30
6.1.3	Nedsættelse af bødestraf.....	30
6.1.4	Udenretlig vedtagelse	31
6.2	FÆNGSELSSTRAF.....	32
6.2.1	Alkoholconcentration i blodet på mere end 2,00 promille alkohol	32
6.2.2	Flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse	32
6.2.3	Gentagelsestilfælde	34
6.2.4	Spirituskørsel i brugsstjålet motordrevet køretøj.....	35
6.2.5	Begået forhold omfattet af fl. § 125, stk. 1, nr. 1, 3, 4 eller § 126, stk. 1, nr. 3.....	36
6.2.6	Spirituskørsel i frakendelsestiden.....	37

6.2.7	Nedsættelse af fængselsstraf	38
6.3	KONKLUSION	38
7.0	FRAKENDELSE AF FØRERRETTE	39
7.1	SPIRITUSKØRSEL I FØRSTEGANGSTILFÆLDE	39
7.1.1	Betinget frakendelse	39
7.1.2	Kørselsforbud	40
7.1.3	Ubetinget frakendelse.....	40
7.1.4	Flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse	41
7.2	FRAKENDELSE FOR SPIRITUSKØRSEL I GENTAGELSESTILFÆLDE.....	42
7.2.1	Spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 1,20.....	43
7.2.2	Spirituskørsel med en promille over 1,20.....	43
7.2.3	Flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse	44
7.3	NEDSÆTTELSE AF UBETINGET FRAKENDELSE.....	46
7.3.1	Begrænset kørsel	46
7.3.2	Psykiske problemer	47
8.0	KONFISKATION PÅ BAGGRUND AF SPIRITUSKØRSEL	48
8.1	FAKULTATIV KONFISKATION	48
8.1.1	Grov overtrædelse eller flere overtrædelser	49
8.1.2	Påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser.....	49
8.2	OBLIGATORISK KONFISKATION.....	50
8.2.1	Spirituskørsel med en promille over 2,00	50
8.2.2	Spirituskørsel i gentagelsestilfælde	50
8.2.3	Fravigelse af obligatorisk konfiskation	52
8.3	HVILKE KØRETØJER KONFISKERES	53
8.4	KONFISKATION AF TREDJEMANDSKØRETØJ	54
8.4.1	Spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 2,00.....	54
8.4.2	Spirituskørsel med en promille over 2,00.....	56
8.4.3	Sammenligning og konklusion	59
11.0	KONKLUSION	62
12.0	LITTERATURLISTE	64
13.0	BILAGSFORTEGNELSE	70
14.0	SKÆRMPRINT AF ANSLAG	71

Oversigt over forkortelser

Fl.	Færdselsloven
Strfl.	Straffeloven
Grl.	Grundloven
Rpl.	Retsplejeloven
Lov nr. 363/2005	Lov nr. 363 af 24. maj 2005 (færdselsloven)
Lov nr. 524/2007	Lov nr. 524 af 06. Juni 2007 (færdselsloven)
Lov nr. 534/2021	Lov nr. 534 af 27. marts 2021 (færdselsloven)
Betænkning nr. 1448/2004	Betænkning nr. 1448 af 2004, <i>Betænkning om sanktioner for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden,</i>
Betænkning nr. 1486/2007	Betænkning nr. 1486 af 2007, <i>Betænkning om alkohol i udåndingsluft og en nulgrænse for euforiserende stoffer mv., København 2007</i>
RM ”spirituskørsel”	Rigsadvokatmeddelelse ”færdsel – spirituskørsel (færdselslovens § 53), version 11. maj 2020
Kommenteret, bind I	Waaben, Henrik m.fl.: <i>Færdselsloven med kommentarer bind I</i> , 1. udg. Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2017.
Kommenteret, bind II	Waaben, Henrik m.fl.: <i>Færdselsloven med kommentarer bind II</i> , 1. udg. Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2017.
Straffeprocessen	Kistrup, Michael m.fl.: <i>Straffeprocessen</i> , 3. udg. Karnov Group, 2018.

1.0 Afhandlingens emne

”Ung mand havde drukket 12 øl, inden 11-årig pige blev kørt ihjel i ulykke.”¹ Sådan lød overskriften i medierne den 24. april 2021. En 29-årig mand havde angiveligt drukket 12 øl inden han satte sig bag rattet, hvilket forårsagede en ulykke. I ulykken påkørte han en 11-årig pige med døden til følge. Denne sag står ikke alene og det er ikke første gang, at spirituskørsel medfører dødsulykker. Det fremgår af Rådet fra Sikker Trafiks statistik, at hver femte dræbte i trafikken dør i en spritulykke.² Spirituskørsel kan have fatale konsekvenser, og reguleringen heraf har flere gange været i fokus ved folketinget. Gennem tiden har politikerne ønsket at skærpe reguleringen og straffen for spirituskørsel. Senest blev lov nr. 534/2021 vedtaget, der trådte i kraft den 31. marts 2021. Ved lovændringen ønskede politikerne at skærpe indsatsen over for vanvidsbilisme, herunder spirituskørsel med en alkoholkoncentration over 2,00 promille. Strafskærper, offentliggjorte statistikker og mediernes årvågenhed omkring spirituskørsel viser, hvor aktuelt forebyggelse af spirituskørsel er i det danske samfund.

1.1 Problemformulering

Denne afhandling er en undersøgelse af spirituskørsel i medfør af fl. § 53, stk. 1 samt dennes obligatoriske følger.

1.2 Afgrænsning

Denne afhandling undersøger ikke spirituskørsel på baggrund af føreevnekriteriet i fl. § 53, stk. 2. Afhandlingen afgrænser sig geografisk til spirituskørsel begået inden for de danske grænser. Endvidere vil der ikke være en nærmere redegørelse for reglerne om samfundstjeneste, alkoholbehandling, efterforskning, bevisretlige spørgsmål, straffeprocessuelle indgreb og erstatningsretlige problemstillinger. Alle motordrevne køretøjer er omfattet af fl. § 53, stk. 1, men der er forskellige strafbestemmelser. Motordrevne køretøjer, der ikke er omfattet af strafbestemmelsen i fl. § 117 undersøges ikke nærmere. Det betyder, at spirituskørsel på lille knallert, speed pedelecs, el-løbehjul mfl. ikke behandles. Endvidere vil tilfælde af spirituskørsel og narkokørsel til samtidig pådømmelse ikke blive belyst.

¹ <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2021-04-24-ung-mand-havde-drukket-12-ol-inden-11-arig-pige-blev-kort-ihjel-i-ulykke>, besøgt den 02.02.2022

² <https://www.sikkertrafik.dk/rad-og-viden/bil/spritkørsel/>, besøgt den 02.02.2022

1.3 Metode

Afhandlingen tager udgangspunkt i den retsdogmatiske metode, der analyserer og beskriver gældende ret. Ved den retsdogmatiske metode forstås ”at finde ny viden om gældende ret gennem en systematisk, metodisk og transparent virksomhed”.³ Den juridiske metode anvendes til at tage stilling til et konkret retligt problem.⁴ Ved juridisk metode skal retsreglen findes ud fra retskilderne ved hjælp af fortolkning og retlig subsumtion.⁵ De traditionelle retskilder er loven, retspraksis, sædvaner og forholdets natur.⁶ I afhandlingen vil der blive inddraget forskellige retskilder, hvor loven og retspraksis vil være de primære retskilder. Retshistorie anses ikke for en retskilde, men anvendes til at undersøge og beskrive fortidig gældende ret, rettens historiske udvikling mfl.⁷ I afhandlingen vil der blive inddraget et retshistorisk perspektiv, idet færdselslovens udvikling vil blive belyst.

Ved retskilden loven forstås ”nedskrevne retsregler, der omfatter borgere, og som umiddelbart kan håndhæves ved domstolene”.⁸ Loven er alle skrevne retsregler, modsat uskrevne retsregler.⁹ Afhandlingen vil inddrage dansk lovgivning, herunder færdselsloven og straffeloven.

Retspraksis anses for en retskilde, idet borgere kan forvente en lige behandling af domstolene, som andre har fået under samme omstændigheder. Det betyder, at afsagte domme får betydning for retstilstanden og fremtidige domsafgørelser.¹⁰ Afhandlingen vil inddrage retspraksis for at belyse retstilstanden i Danmark for så vidt angår spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 1 samt obligatoriske følger heraf.

Retslitteratur udgør ikke en egentlig retskilde, da forfatteren ikke er legitimeret til at fastlægge gældende ret.¹¹ De resultater, som forfatteren har nået gennem anerkendt metodisk arbejde kan imidlertid indgå i argumentationen.¹² Retslitteratur kan anvendes til at forstå retstilstanden, idet litteraturen beskriver gældende ret, men retslitteratur udgør ikke en egentlig retskilde. Rigsadvokaten har udgivet flere Rigsadvokat meddelelser omkring straffeloven og færdselsloven. Rigsadvokat

³ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 204, linje 23 – 25

⁴ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 193, linje 10 – 11

⁵ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 195, linje 13 – 14

⁶ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 195, linje 17 – 19

⁷ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 68, linje 2 – 4

⁸ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 255, linje 3 – 4

⁹ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 255, linje 5 – 7

¹⁰ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 315 – 316

¹¹ Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 372, linje 32 – 33

¹² Retsvidenskabsteori, Carsten Munk, 2. Udgave, s. 374, linje 5 – 7

meddelelser er udtryk for rigsadvokatens fortolkning af loven, men de er ikke bindende og udgør ikke en retskilde. Rigsadvokaten har opnået resultaterne gennem anerkendt metodisk arbejde, hvorfor de kan bidrage til at forstå retstilstanden. Afhandlingen vil inddrage rigsadvokatmeddelelser og øvrig retslitteratur.

Det er et almindeligt princip inden for strafferetten, at en borger kun kan pålægges straf, der er hjemlet ved lov, jf. strfl. § 1. En borger kan ikke pålægges straf på baggrund af retssædvaner og forholdets natur, hvorfor disse ikke indgår i afhandlingen.

2.0 Færdselslovens retshistorie

I 1903 blev den første færdselslov, der omfattede motorkøretøjer vedtaget ved lov nr. 124/1903.¹³ Det fremgik af denne lovs § 18, at der under kørslen skulle udvises behørig forsigtig og anvendes al mulig opmærksomhed og omhu til formindskelse af faren for andre kørende, ridende eller gående.¹⁴ Der var ikke indført en særskilt regulering af spirituskørsel, ud over den generelle bestemmelse i § 18. I 1927 ved lov nr. 144 blev den første bestemmelse, der regulerede spirituskørsel indsat i færdselslovens § 24, hvorefter et motorkøretøj ikke må føres af nogen, ”der er beruset eller saaledes paavirket af Spiritus, at han ikke har det fornødne Herredømme over sine Handlinger.”¹⁵ Denne definition af spirituskørsel blev først ændret ved lov nr. 287/1976.¹⁶ Ved ændringen blev spirituskørsel bedømt ud fra et objektivt grundlag på baggrund af fastsatte promille grænser, jf. denne lovs § 53. Bestemmelsen sondrede mellem spirituskørsel og promillekørsel, hvor promillekørsel var defineret som kørsel med en alkoholkoncentration i intervallet 0,80 – 1,20 promille, hvorimod spirituskørsel var defineret som kørsel med en alkoholkoncentration på mere end 1,20 promille, jf. dagældende fl. § 53, stk. 1 og 3.

Ved lov nr. 363/2005 blev sondringen mellem spirituskørsel og promillekørsel ophævet, hvorefter spirituskørsel blev defineret som kørsel efter indtag af spiritus i et sådant omfang, at alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen oversteg 0,50 promille, jf. dagældende fl. § 53, stk. 1. Ved lov nr. 524/2007 blev det i § 53, stk. 1 indsat, at alkoholkoncentrationen i blodet under

¹³ Lov nr. 124 af 15.05.1903, kørsel med automobiler

¹⁴ Rigsdagstidende samling 1902 – 03, tillæg A, spalte 2331 - 2332

¹⁵ Rigsdagstidende samling 1926-27, spalte 4719 - 4720

¹⁶ Lov nr. 287 af 10.06.1976, ny færdselslov

eller efter kørslen overstiger 0,5 promille eller alkoholkoncentrationen i udåndingsluften overstiger 0,25 mg pr. liter luft. Ved ændringen blev det muligt at anvende udåndingsprøver som bevismiddel i sager om spirituskørsel. Denne definition af spirituskørsel er fortsat gældende.

3.0 Færdselslovens anvendelsesområde

Færdselsloven finder anvendelse ved ”færdsel på vej, som benyttes til almindelig færdsel af en eller flere færdselsarter”, jf. fl. § 1, der fik sin nuværende ordlyd ved lov nr. 287/1976.¹⁷ Bestemmelsen blev oprindeligt indsat ved lov nr. 153/1955¹⁸, hvor den havde ordlyden ”bestemmelsen gælder i denne lov, hvor intet andet er bestemt, for færdsel på vej, som benyttes til almindelig færdsel af en eller flere færdselsarter”, jf. lov nr. 153/1955 § 1. Ændringen i 1976 havde ingen betydning for, hvornår en kørsel er omfattet af færdselsloven, hvorfor retspraksis efter 1955 anses for gældende ret.

3.1 Færdsel på vej

Den første betingelse for at være omfattet af færdselsloven er, at der foreligger en færdsel på vej. En vej defineres som ”vej, gade, cykelsti, fortov, plads, bro, tunnel, passage, sti eller lignende, hvad enten den er offentlig eller privat”, jf. fl. § 2, nr. 28. Det er en bred definition, der giver anledning til fortolkning, herunder ved inddragelse af retspraksis.

Veje i traditionel forstand, såsom landevej, villavej o.lign. er omfattet af færdselsloven. Tvivlen opstår, når kørslen er foregået på andre veje eller områder end, hvad der traditionelt set opfattes som veje. Ved rettens vurdering af, om en kørsel er omfattet af færdselslovens anvendelsesområde tager retten primært stilling til, om vejen er anvendt til almindelig færdsel. Retten udtaler ikke særskilt, at kørslen er foretaget på en vej i færdselslovens forstand, men det kan indirekte udledes heraf. Det kan udledes af TfK 2003.343/2, TfK 2011.684, U 1970.223, U 2011.870 og U 1988.71, som gennemgås i pkt. 3.2, at privat grusvej, ambulancevej, gårdsplads og grusgrav er omfattet af begrebet vej i fl. § 2, nr. 28.

¹⁷ Lov nr. 287 af 10. juni 1976, Færdselslov

¹⁸ Lov nr. 153 af 24.05.1955, Færdselslov

3.2 Benyttes til almindelig færdsel

Den anden betingelse for at være omfattet af færdselsloven er, at vejen benyttes til almindelig færdsel. Der er ingen tvivl om, at kørsel på landeveje, motorveje, villaveje eller lignende offentlige veje benyttes til almindelig færdsel. Spørgsmålet opstår, når vejen anvendes af en begrænset personkreds, er afspærret eller ikke er offentligt tilgængeligt.

3.2.1 Uvedkommendes adgang til vejen

I TfK 2003.343/2 havde T ført en bil på en privat grusvej, der førte op til T's ejendom. Indkørslen førte ikke til andre ejendomme og blev kun benyttet af folk, der havde et ærinde på T's ejendom, herunder posten. Derudover boede en anden familie på ejendommen. Landsretten fandt, at grusvejen var omfattet af færdselslovens anvendelsesområde. I TfK 2011.684 havde T ført en golfvogn ad en ambulancevej, der under en festival havde været afspærret. Ambulancevejen var en grusvej, der blev benyttet af køretøjer og gående til og fra festivalpladsen. Landsretten fandt, at ambulancevejen var omfattet af færdselslovens anvendelsesområde. I U 1970.223 havde T ført et køretøj over en gårdsplads ved en campingplads. Kørsel til og fra campingpladsen skete over gårdspladsen. Landsretten fandt, at gårdspladsen måtte anses for benyttet til almindelig færdsel og omfattet af færdselslovens anvendelsesområde. I U 2011.870 havde T ført en gummiged fra en grusgrav og videre ad en grusvej. Grusvejen blev flyttet i takt med, at udgravninger i grusgraven blev flyttet. Det var kun lastbiler med ærinde i grusgraven, der benyttede grusvejen i åbningstiden, ligesom grusvejen var forsynet med bom, der var lukket uden for grusgravens åbningstid. Retten fandt, at grusvejen fungerede som adgangsvej til grusgraven, og ikke benyttedes til almindelig færdsel, hvorfor grusvejen ikke var omfattet af færdselslovens anvendelsesområde. I U 1988.71 havde T ført et motorredskab i en grusgrav. Det var kun de lastbiler, der hentede grus og sten, der havde adgang til grusgraven, ligesom T's kørsel skete i forbindelse med læsning af lastbiler. Retten fandt, at grusgraven ikke har været anvendt til almindelig færdsel, hvorfor denne ikke var omfattet af færdselslovens anvendelsesområde.

Det kan udledes af ovenstående domsgennemgang, at når vejen anvendes af andre udefrakommende personer anses vejen for at være omfattet af begrebet "anvendt til almindelig færdsel". Herved forstås, at vejen anvendes af en bredere kreds, eksempelvis af posten, gående og kørende til og fra en festivalplads hhv. campingplads. Omvendt gælder, hvis vejen kun anvendes af en begrænset personkreds med et specifikt ærinde til området. Som det fremgår af U 2011.870 og U 1988.71 er

vejen ikke anvendt til almindelig færdsel, når denne kun benyttes af lastbiler med ærinde i en grusgrav.

3.2.2 Afspærret vej/område

I U 1962.914/1 førte T en vejhøvl, hvor han udjævnede grus og jord, der var aflæsset af lastbiler på en landevej. Kørslen blev foretaget på et vejstykke, der ikke var tilgængelig for færdsel. Ved kørslen påkørte T en arbejdskammerat, der afgik ved døden. Ved enderne af vejstykket var der et skilt om vejarbejde, men der var ingen afspærring. Landsretten fandt, at vejen var åben for almindelig færdsel, hvorfor kørslen var omfattet af færdselslovens anvendelsesområde. I U 1970.429/2 havde T under bakning påkørt en tromle, hvorved en arbejdsmand kom til skade. Kørslen blev foretaget på en rasteplass, der var under opførelse. Ind- og udkørslerne til pladsen var afspærret med bomme. Den ene bom var flyttet til side, så lastbiler kunne køre til og fra pladsen. Der færdedes ikke andre køretøjet på pladsen end tromlen og lastbiler, ligesom pladsen var belagt med sten og grus i delvis utromlet stand. Landsretten fandt, at pladsen ikke havde været åben for almindelig færdsel, hvorfor færdselsloven ikke fandt anvendelse. I U 1958.385 havde T ført et køretøj på en flyveplads, hvor der var et skilt ”militært område, adgang forbudt”. Flyvepladsen var afspærret, men det var muligt for fremmede vogne at komme ind. Der var meget trafik på flyvepladsen. Retten fandt, at området var åbent for almindelig færdsel og forholdet var omfattet af færdselsloven. I U 1977.879 havde T ført varevogne på en fabriks plads. Pladsen blev benyttet som parkeringsplads til firmaets vogne og fremmede vognmænd. Pladsen var åben fra kl. 05.00 til 21 – 22.00, hvor pladsen låses. Når pladsen var aflåst var det kun 5 afdelingsledere der havde adgang. Der var en dør beregnet til gående og cykler, der blev aflåst om aftenen. Der var et hegn omkring pladsen på minimum 2 meter, der var forsynet med pigtråd. Retten fandt, at pladsen ikke var omfattet af begrebet ”vej, der benyttes til almindelig færdsel”, idet pladsen var omgivet af et højt gitterhegn og porten var aflåst den pågældende dag.

Det kan udledes af ovenstående retspraksis, at når en vej er forsynet med et skilt om vejarbejde eller adgang forbudt, men uden yderligere afspærring anses vejen for åben for almindelig færdsel. Hvis vejen derimod er afspærret med bom, hegn, aflåst eller på anden måde er utilgængelig for uvedkommende anses vejen ikke for anvendt til almindelig færdsel og dermed ikke omfattet af færdselsloven.

3.2.3 Lufthavnsområde

I U 1966.326 havde T ført et køretøj på en flyvestation. På flyvestationen var der opsat færdselsskilte på alle veje efter færdselslovens regler. Området var på 800 ha, der var indhegnet og havde to indgange. På flyvestationen kørte militære køretøjer og private køretøjer tilhørende stationens personale. Retten fandt, at stedet var åbent for almindelig færdsel, således kørslen var omfattet af færdselsloven, idet en stor kreds af køretøjer havde adgang til stationen og der var forholdsvis stor færdsel på området. I U 1967.917 havde T ført et motorkøretøj i Københavns Lufthavn. Der var 5 porte, der gav adgang til arealet, hvor SAS kontrollerede to af portene. Der var ca. 2000 ansatte i SAS, der havde adgang til området, ligesom der var ca. 150 parkeringspladser til de ansatte. Køretøjer udefra med ærinde i lufthavnen kunne køre ind på området, hvis de udfyldte en passerseddel. Der var hastighedsbegrænsning på området, ligesom de almindelige færdselsregler anvendtes. Byretten fandt, at området blev benyttet til almindelig færdsel, hvorfor lufthavnsområdet var omfattet af færdselsloven. I U 1959.705/1 havde T ført et køretøj på en grusvej og markvej på Aalborgs flyvestations afspærrede område. Området blev periodevis benyttet til militær, men ikke civil kørsel, ligesom området var den eneste adgangsvej til et ubemandet batteri. Retten fandt, at området ikke var benyttet til almindelig færdsel.

Det kan udledes af retspraksis, at når kørslen foregår på et lufthavnsområde, hvor en stor kreds har adgang, der er meget trafik samt at ansatte har adgang med private køretøjer anses vejen som anvendt til almindelig færdsel og omfattet af færdselsloven. Hvis der derimod ikke er civil kørsel og kun begrænset trafik anses området ikke for anvendt til almindelig færdsel og dermed ikke omfattet af færdselsloven.

3.3 En eller flere færdselsarter

Den tredje betingelse er, at færdslen skal være sket med ”en eller flere færdselsarter”. Færdselsarter er ikke defineret i færdselsloven, men omfatter i hvert fald de færdselsarter, der er oplyst i fl. § 2, herunder bil, knallert, motorcykel, motordrevet køretøj, traktor, motorkøretøj, motorredskab og trafikant. I U 2014.1072 blev en ATV anset for at være en bil, I U 1988.242 var en motocrossmotorcykel omfattet af ”færdselsarter”, og i U 1962.014/1 førte T en vejhøvl, der blev anset for omfattet af ”færdselsarter”. Det kan udledes, at en ATV, motocrossmotorcykel og en vejhøvl er omfattet af begrebet ”færdselsarter”.

3.4 Færdselslovens territoriale anvendelsesområde

Færdselsloven finder anvendelse på handlinger foretaget inden for de danske grænser, og handlinger foretaget i udlandet, jf. fl. § 134, stk. 1. Fl. § 134, stk. 1 finder anvendelse, selvom pågældende ikke har overtrådt en dansk forskrift, såfremt denne har overtrådt en forskrift i Finland, Island, Norge eller Sverige vedrørende overtrædelser oplistet i stk. 2, jf. fl. § 134, stk. 2. Spirituskørsel er ikke omfattet af denne udtømmende liste, hvorfor spirituskørsel, der er strafbart i henhold til lovgivning i Finland, Island, Norge eller Sverige, men som ikke er strafbart i henhold til en dansk forskrift ikke er omfattet af den danske færdselslov.

4.0 Gerningsindholdet i reguleringen af spirituskørsel

For at en person kan straffes for en lovovertrædelse er det en betingelse, at både de subjektive og objektive strafbarhedsbetingelser er opfyldt. Ved objektive strafbarhedsbetingelser forstås, at gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt. Ved subjektive strafbarhedsbetingelser forstås, at der foreligger den fornødne tilregnelser hos føreren til at have begået lovovertrædelsen.¹⁹

4.1 Objektive strafbarhedsbetingelser i færdselslovens § 53, stk. 1

Spirituskørsel defineres som at ”føre eller forsøger at føre et motordrevet køretøj, efter at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen overstiger 0,50 promille, eller at alkoholkoncentrationen i udåndingsluften under eller efter kørslen overstiger 0,25 mg pr. liter luft”, jf. fl. § 53, stk. 1. Både forsøg og fuldbyrdet kørsel er omfattet af fl. § 53, stk. 1, hvorfor det ikke har den store betydning for strafansvaret, om en person anses for at have ført eller forsøgt at have ført et motordrevet køretøj.

4.1.1 Fører af et motordrevet køretøj

Den første betingelse er, at en person har ført eller forsøgt at føre et motordrevet køretøj, jf. fl. § 53, stk. 1. Ved begrebet ”at føre et køretøj” forstås, at personen har fysisk kontrol over køretøjet og har indflydelse på køretøjets betjening.²⁰ En person anses traditionelt for at være fører af et køretøj, når denne sidder på førersædet og betjener køretøjet.²¹ I tilfælde, hvor en person ikke er traditionel fører,

¹⁹ Den store danske, straffeloven – strafbarhedsbetingelser, [https://denstoredanske.lex.dk/Straffeloven - strafbarhedsbetingelser](https://denstoredanske.lex.dk/Straffeloven_-_strafbarhedsbetingelser), senest besøgt den 17. maj 2022

²⁰ Kommenteret, bind I, s. 433, linje 32 – 34

²¹ kommenteret, bind I, s. 433, linje 3 – 4

men alligevel har en form for fysisk kontrol over køretøjet er spørgsmålet, om denne person har en sådan fysisk kontrol over køretøjet og indflydelse på køretøjets betjening, at denne anses som fører.

4.1.1.1 *Passager griber ind i betjeningen af køretøjet*

I TfK 2010.140 fandt retten, at det at gribe ind i betjeningen ved flere gange at trække i bilens rat og kysse føreren, hvorefter denne mistede herredømmet over bilen var tilstrækkeligt til, at passageren blev sidestillet som fører. I TfK 2005.63 fandt retten, at det som passager at trække håndbremsen, hvorved føreren mistede herredømmet over bilen var tilstrækkeligt til at blive sidestillet med fører af køretøjet. I U 1975.472 fandt retten, at det som passager at trække i håndbremsen under kørslen, der medvirkede til at denne væltede var tilstrækkeligt til at blive sidestillet som fører. I U 1985.681 fandt retten, at T ved at dreje tændingsnøglen imens en anden førte køretøjet var tilstrækkeligt for at blive dømt for spirituskørsel. I U 2002.1305 fandt retten, at det at tage fat i rattet og forsøge at dreje bilen, at forsøge at skifte gear og forsøge at tage tændingsnøglen var tilstrækkeligt til at have forsøgt at føre køretøjet, uanset at føreren ikke havde mistet herredømmet over bilen. I U 1979.659 fandt retten, at det at trække i håndbremsen som passager, hvorved føreren mistede herredømmet var tilstrækkeligt til at blive anset som fører eller at have forsøgt at føre køretøjet. I U 2011.388/2 havde T som passager trukket håndbremsen i en taxa, der trillede. Landsretten udtalte, at det var tidlig morgen, der var ingen trafik eller mennesker, og der var helt frit omkring bilen. Landsretten fandt, at T ikke havde grebet så væsentligt ind i føringen, at han måtte sidestilles som fører.

Når en passager griber ind i betjeningen imens køretøjet føres af en anden person, anses passageren som udgangspunkt som fører eller at have forsøgt at føre køretøjet. Dette uanset, om passageren har trukket håndbremsen, drejet tændingsnøglen eller taget fat i rattet. Til fælles for de domfældende domme er, at køretøjet har været under kørsel, altså har der været en vis fare for andres liv og førlighed. I flere af dommene har føreren endvidere mistet herredømmet over bilen, ligesom en anden passager afgik ved døden i TfK 2010.140. U 2011.388/2 adskiller sig fra den øvrige praksis ved for det første at frifinde T for spirituskørsel ved at have trukket i håndbremsen, og for det andet ved, at køretøjet kun trillede, ligesom der ikke var mennesker eller trafik til stede. At køretøjet kun har trillet uden, at der var trafik udgør ikke en så stor fare for andres liv og førlighed, som i den øvrige retspraksis, hvor køretøjet har været ført med større hastighed, ligesom føreren i flere af dommene har mistet herredømmet over køretøjet. Det lader derfor til, at fareelementet indgår som et moment i vurderingen af, om en passager anses som fører.

4.1.1.2 At skubbe et motordrevet køretøj

I U 1986.76 skubbede T en bil 30 – 40 meter hen ad en gade, imens T styrede bilens rat med den ene hånd. T havde en alkoholkoncentration i blodet på 2,33 promille. Dommen blev afsagt under dissens, og flertallet fandt, at tiltalte havde haft en sådan fysisk kontrol over køretøjet, at han blev anset som fører. I FM 1994.98/2 skubbede T en bil ca. 6 meter på en parkeringsplads, imens T styrede bilens rat og håndbremse. T havde en alkoholkoncentration på 3,17 promille. Der var ikke anden færdsel på parkeringspladsen. Retten fandt, at T havde haft en sådan fysisk kontrol over køretøjet, at T blev anset som fører. I U 1995.328 havde T en promille på 1,77. T var kommet ned til en parkeringsplads, hvor han så, at køretøjet stod på fortovet mod muren. T skubbede køretøjet højest 3 meter siddende på førersædet og med den ene fod ude af bilen, således at køretøjet blev skubbet ned fra fortovet. T havde til hensigt at skubbe køretøjet ned til fortovskanten, så det ikke var til gene for andre. Landsretten anså ikke T som fører af køretøjet, hvorfor T blev frifundet.

Ved at skubbe et køretøj kan personen anses for at have sådan fysisk kontrol over køretøjet, at denne må sidestilles med at være fører af køretøjet. Ved vurderingen af, om det at skubbe et køretøj medfører et strafansvar kan det indgå som et moment, hvor farlig handlingen er. At pågældende skubber et køretøj 3 meter ned fra en fortovskant har formentlig ikke en sådan farlighed over sig, som det at skubbe et køretøj 6 meter hen ad en parkeringsplads eller 30 – 40 meter ad en vej. Personens alkoholpromille kan indgå som et moment, hvor T i de domfældende domme har haft en promille over 2,00, hvorimod i den frifindende dom havde T en promille under 2,00. Jo højere en alkoholpromille T har haft, desto større er farligheden ved at skubbe køretøjet. Slutteligt kan det indgå som et moment, hvor handlingen er foregået. Det er formentlig mere farligt for andres liv og færdsel, at der skubbes et køretøj langs en vej eller en parkeringsplads, end når køretøjet skubbes ned fra en fortovskant.

4.2 Forsøgt at have ført et motordrevet køretøj

For at en person kan dømmes for forsøg er det først og fremmest en betingelse, at denne har haft forsæt til at føre køretøjet.²² Personen have udvist en adfærd, der giver anledning til at tro, at personen havde forsæt til at føre køretøjet. Normalt er det en betingelse, at der har været en form for fysisk kontakt mellem personen og køretøjet.²³ Det er dog ikke en betingelse, at personen har foretaget en

²² kommenteret, bind I, s. 435, linje 1 – 2

²³ kommenteret, bind I, s. 434, linje 20 – 31

kørsel.²⁴ Det er relevant at undersøge, hvornår en person har haft en sådan adfærd, at denne kan dømmes for forsøg efter fl. § 53, stk. 1.

4.2.1 At dreje tændingsnøglen

I U 2010.2382 satte T sig ind på førersædet for at starte bilen efter et færdselsuheld med A som fører. T forklarede, at han ville få en kollega til at hente bilen, såfremt den kunne starte. Bilen kunne imidlertid ikke starte. Landsretten fandt, at T havde forsøgt at føre køretøjet efter at have indtaget spiritus, idet han forsøgte at starte bilen ved at dreje på tændingsnøglen. I TfK 2008.570 satte T sig ind i et køretøj for at hvile sig. T forklarede, at bilen ikke havde været startet. Et vidne, A, forklarede, at forlygterne var tændt, hvorefter han afbrød tændingen. A forklarede endvidere, at T ville køre et sted hen og parkere. Et politividne forklarede, at T uopfordret havde forklaret, at han ville køre bilen ned i Sallings P-hus. Retten fandt det bevist, at T havde siddet på førersædet, haft tændingsnøglen i tændingslåsen og foretaget en omdrejning så lyset blev tændt, hvorfor T havde til hensigt at føre køretøjet. Det kan udledes heraf, at en adfærd, der giver anledning til at tro, at en person havde forsæt kan være at dreje tændingsnøglen, uanset om motoren har været tændt, og uden at have ført køretøjet.

4.2.2 Fører sovende i bil

I TfK 2012.240 så politibetjent K og politiassistent N en bil, der holdt med lys og motor tændt. T lå på førersædet og sov. T havde forklaret, at han satte sig i bilen for at sove, ligesom han tændte motoren for at få varme i bilen. T havde aftalt med sin far/A, at A skulle hente ham ved 4-5 tiden, hvilket A som vidne havde bekræftet. Retten fandt, at T ikke havde haft til hensigt at føre bilen, hvorfor T blev frifundet. I TfK 2012.311 var T under en bytur løbet tør for strøm på sin telefon, hvorfor han gik over i sin bil for at oplade telefonen. T forklarede, at han under byturen var blevet uvenner med vidnet K og han faldt efterfølgende i søvn i bilen. T forklarede, at han ikke huskede at have tændt bilen, men tænding var nødvendigt for at oplade telefonen. T forklarede, at han ikke har kørt eller havde til hensigt at køre i køretøjet. Et politividne forklarede, at en anmelder havde bemærket T sidde og sove hen over rattet, men vidnet bemærkede ikke om der var en telefon til opladning i bilen. T's kæreste K havde forklaret, at hun havde været i byen med T og de var blevet uvenner. T havde ringet til hende flere gange. T og K var kørt sammen i bilen ind til byen, og dagen efter var K henne og hente bilen med T, hvor hans telefon fortsat sad i opladeren i bilen. Landsretten lagde til grund, at T sov tungt

²⁴ kommenteret bind I, s. 434, linje 39 – 41

uden sikkerhedssele på, da politiet kom til stedet, ligesom der ikke var synlige tegn på, at T havde ført bilen. Retten fandt herefter, at det ikke var T's hensigt at føre køretøjet, idet han alene ønskede at lade sin telefon op med strøm fra bilen og T blev derfor frifundet for spirituskørsel.

I TfK 2017.337 var T tiltalt for at have ført eller at have forsøgt at føre et køretøj efter at have indtaget spiritus. T forklarede, at han havde drukket alkohol, men ikke følte sig beruset. Efterfølgende var T kørt ud til nogle venner. T sad i bilen hele tiden og lod motoren gå. T sad med sikkerhedssele på, samtidig med, at han skruede op for varmen. Imens han ventede på sine venner drak han en halv falske Gul Gajol. Han vågnede efterfølgende ved, at en politibetjent ruskede i ham. Politibetjenten P forklarede, at T sad og sov i en bil med motoren tændt, ligesom T havde sikkerhedssele på. P fandt en flaske Gul Gajol og en tom øldåse. Retten fandt, at der ikke var grundlag til at tilsidesætte T's forklaring om, at bilen var i gang for at han kunne holde varmen, ligesom retten ikke fandt det bevist, at T havde til hensigt at køre fra stedet. T blev herefter frifundet for spirituskørsel.

Når en person er fundet sovende på førersædet er retten tilbageholdende med at dømme for forsøg. I ovennævnte domme har retten ikke fundet det bevist, at T havde til hensigt at føre køretøjet. I afgørelserne har der været ydre omstændigheder, der har understøttet T's forklaring. I TfK 2012.240 bekræftede A, at denne skulle hente T senere på natten, i TfK 2012.311 forklarede K, at T's telefon dagen efter fortsat sad i opladeren i bilen og i TfK 2017.337 var der fundet en flaske Gul Gajol, der understøttede T's forklaring. I afgørelserne har retten begrundet frifindelse med de øvrige omstændigheder og forklaringer, og ikke, at den adfærd at sove på førersædet ikke kan anses som et forsøg. Det kan således udledes, at det at sove på førersædet kan anses som et forsøg på spirituskørsel, men hvis der er ydre omstændigheder, der understøtter T's forklaring er retten tilbøjelig til at lægge T's forklaring til grund.

4.3 Definitionen af et motordrevet køretøj

Den anden betingelse er, at personen har ført eller forsøgt at føre et *motordrevet køretøj*. Et motordrevet køretøj er defineret i fl. § 2, nr. 14, som et ”køretøj, der er forsynet med motor som drivkraft [...] Motordrevne køretøjer inddeles i motorkøretøj, traktor, motorredskab og knallert”. I retspraksis hersker der ikke den store tvivl om, at biler, motorcykler, varebiler, lastbiler og traktorer er omfattet. Der hvor tvivlen opstår er i grænsetilfælde, eksempelvis kørsel på havetraktor, golfvogn og andre køretøjer, der ikke ud fra deres ordlyd naturligt er omfattet af et motordrevet køretøj.

I TfK 2020.193 fandt retten, at kørsel på en havetraktor med maksimalhastighed på 7 – 8 km/t var omfattet af motordrevet køretøj. I TfK 2013.1097 og TfK 2011.922 fandt retten, at en golfvogn var et motordrevet køretøj.

4.4 Indtagelse af spiritus

Den tredje betingelse er, at føreren skal have indtaget spiritus i et sådant omfang, at alkoholkoncentrationen i blodet overstiger 0,5 promille eller alkoholkoncentrationen i udåndingsluften overstiger 0,25 mg pr. liter luft, jf. fl. § 53, stk. 1. Ved lov nr. 524/2007 blev udåndingsprøve som alternativt bevismiddel til blodprøven indført.²⁵ Det er endvidere uden betydning, hvordan personen har indtaget spiritus.²⁶

4.4.1 Alkoholkoncentrationen i blodet overstiger 0,5 promille

Efter kørslen udtages en blodprøve med henblik på at konstatere alkoholkoncentrationen i blodet. I fl. § 53, stk. 1 er der taget hensyn til, at blodprøven først udtages efter kørslen, da alkoholkoncentrationen skal overstige 0,5 promille under eller efter kørslen. Det er således uden betydning for strafansvaret, at blodprøven først udtages efter endt kørsel.

Før politiet må fremstille en person til udtagelse af blodprøve skal der være grund til at antage, at han har overtrådt fl. § 53, stk. 1, jf. fl. § 55, stk. 2, 1. pkt. En udåndingsprøve er mindre indgribende for borgeren end udtagelse af en blodprøve, idet en blodprøve forudsætter, at der rekvireres en læge til udtagelsen, hvor politiet skal tilbageholde personen indtil endt blodprøve. En udåndingsprøve kan endvidere foretages af politiet uden et mistankegrundlag, jf. fl. § 55, stk. 1.²⁷ Der gælder et almindeligt proportionalitetsprincip ved politiets straffeprocessuelle indgreb, herunder legemsindgreb, hvorfor udgangspunktet må være, at der rekvireres en udåndingsprøve forud for udtagelse af blodprøve, jf. rpl. § 792 e, stk. 1. Hvis en person derimod nægter eller ikke er i stand til at deltage i en udåndingsprøve, spytpøve, svedprøve eller øjenbesigtigelse kan politiet uden andet grundlag udtage en blodprøve, jf. fl. § 55, stk. 2, 1. pkt.

²⁵ lov nr. 524 af 6. juni 2007

²⁶ Niels Waage, spiritus- og narkokørsel, 8. Udgave, s. 109, linje 23 - 26

²⁷ Betænkning 1486/2007, pkt. 5.6.1

4.4.2 Alkoholkoncentrationen i udåndingsluften overstiger 0,25 mg luft

For at konstatere om alkoholkoncentrationen i udåndingsluften overstiger 0,25 mg pr. liter luft udtages en udåndingsprøve. En udåndingsprøve kan afkræves af førere af køretøj og ryttere, jf. fl. § 55, stk. 1, 1. pkt. Udåndingsprøven kan dermed anvendes til kontrol af enhver fører.

Selvom det kun er en betingelse, at der foreligger en udåndingsprøve eller en blodprøve er blodprøven fortsat bevismidlet i langt de fleste straffesager vedrørende spirituskørsel. Dette uanset, at der kan være flere fordele ved at anvende en udåndingsprøve. For det første er en udåndingsprøve et mindre indgribende straffeprocessuelt indgreb end en blodprøve. For det andet vil pågældende blive bekendt med resultatet af prøven med det samme, ligesom denne hurtigere vil blive bekendt med, om der bliver rejst en straffesag. Det betyder også, at sagsbehandlingstiden kan forkortes, da bevismidlet hurtigere rekvireres. For det tredje kan det virke ressourcebesparende, idet politiet ikke skal transportere personen til en læge, der kan udtage blodprøven, lægen skal ikke bruge tid på at udtage blodprøven, ligesom der ikke skal bruges tid på at analysere prøven.²⁸

4.4.3 Indtagelse af alkohol efter kørslen

Der kan opstå situationer, hvor føreren har indtaget spiritus efter kørslen. For at der kan straffes for spirituskørsel skal personen have indtaget spiritus før eller under kørslen. Hvorvidt personen har indtaget spiritus efter endt kørsel er et selvstændigt spørgsmål bevisretligt, jf. TfK 2018.401 og TfK 2009.261. Retten skal først tage stilling til, om det anses for bevist, at gerningsmanden har haft et efterforbrug. Herefter er spørgsmålet, om føreren foruden efterforbruget ville have haft en alkoholkoncentration, der overstiger 0,5 promille og hvad alkoholkoncentrationen ville have været.²⁹ Når der har været et efterforbrug foretages en beregning med udgangspunkt i den konstaterede alkoholkoncentration. Den konstaterede alkoholkoncentration korrigeres med efterforbruget under hensyn til tidspunktet for indtagelsen.³⁰ I tvivlstilfælde skal forholdet imidlertid forelægges retslægerådet.³¹

I TfK 2018.401 fandt retten, at det ikke kunne udelukkes, at T havde haft et efterforbrug. Den konstaterede alkoholkoncentration var 1,32 promille, hvorfor udgangspunktet var ubetinget

²⁸ betænkning 1486/2007, pkt. 5.6.1.

²⁹ kommenteret, bind I, s. 432, linje 28 – 32

³⁰ Niels Waage, spiritus- og narkokørsel, 8. Udgave, s. 121, linje 27 – 31

³¹ Cirkulære om spirituspåvirkethed mv. i straffesager, pkt. 4.2.A

frakendelse, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 1. Idet den konstaterede alkoholkoncentration skulle korrigeres med efterforbruget fandt retten ikke, at alkoholkoncentrationen under kørslen oversteg 1,20 promille. Frakendelsen skulle herefter ske betinget, jf. fl. § 125, stk. 1, nr. 5. I TfK 2009.261 var T tiltalt for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en alkoholkoncentration på 1,70 promille. Retslægerrådet udtalte, at hvis det lægges til grund, at T efter kørslen havde indtaget tre guldøl og to genstande vil en tilbageregning medføre, at T havde haft en promille i intervallet 0,51 – 0,80 på kørselstidspunktet. Retten fandt det bevist, at T havde haft et sådant efterforbrug. Retten udtalte, at en spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 1,20 normalt medfører betinget frakendelse. Idet T ved samme kørsel havde begået andre færdselsovertrædelser blev førerretten frakendt ubetinget.

TfK 2018.401 og TfK 2009.261 viser, hvordan et efterforbrug kan have en betydning for, hvilken straf eller frakendelse tiltalte skal idømmes, såfremt retten finder, at alkoholkoncentrationen efter fradraget vil overstige 0,5 promille. Det er klart, at hvis retten finder, at alkoholkoncentrationen ikke oversteg 0,5 promille efter fradrag af efterforbruget skal tiltalte frifindes.

4.5 Subjektive strafbarhedsbetingelser

Subjektive strafbarhedsbetingelser angår førerens tilregnelighed. Føreren skal forsætligt eller uagtsomt have overtrådt gerningsindholdet i færdselslovens § 53, stk. 1, jf. straffelovens § 19. Denne fornødne tilregnelser er især relevant ved spørgsmålet om, hvorvidt føreren uagtsomt eller forsætligt har indtaget spiritus. I det følgende vil det blive undersøgt, om subjektive strafbarhedsbetingelser kan have en betydning for strafværdigheden, i tilfælde hvor tiltalte har indtaget dampe, der påvirker alkoholkoncentrationen eller hvor tiltalte har været gennemvædet med ethylalkohol som drivmiddel.

4.5.1 At have indtaget dampe, der påvirker alkoholkoncentrationen

Der har været en række sager, hvor tiltalte har nægtet sig skyldig, selvom blodprøven har indeholdt en alkoholkoncentration på mere end 0,5 promille. Tiltalte forklarede, at denne har indtaget dampe, der må have påvirket den konstaterede alkoholkoncentration. En årsag til tiltaltes forklaring kan være, at tiltalte påstår ikke at have haft den fornødne tilregnelser til at have indtaget spiritus, hvorfor der skal ske frifindelse eller et fradrag i den konstaterede alkoholkoncentration.

I U 2018.429/2 var T tiltalt for spirituskørsel med en promille på 0,89. T forklarede, at han havde anvendt mundskyllemidlet Listerine inden og under kørslen, hvor det var muligt at han var kommet

til at synke lidt af mundskyllemidlet. Retslægerådet udtalte, at det måtte antages, at T havde indtaget mere end 2 cl gammel dansk og 120 ml Listerine, der indeholdt 21,6 procent alkohol. Retten udtalte, at det ikke kan udelukkes, at indtagelse af Listerine kan have påvirket alkoholkoncentrationen, men det var usandsynligt, at T's promille efter fradrag herfor ville være 0,5 eller derunder, hvorfor T blev dømt for spirituskørsel. I TfK 2008.53 var T tiltalt for spirituskørsel med en promille på 2,10. T forklarede, at han på sit arbejde havde været i kontakt med stoffet Xylen. Retslægerådet udtalte, at arbejde med lim indeholdende Xylener ikke kan antages at have påvirket alkoholkoncentrationen. Retten fandt herefter T skyldig i spirituskørsel. I TfK 2007.441/2 var T tiltalt for spirituskørsel med en promille på 1,29. T forklarede, at han havde anvendt tectyl, maling af type serie 18 og cellulosefortynder til at rengøre sine hænder. Retslægerådet udtalte, at tectyl og cellulosefortynder ikke kan antages at have påvirket alkoholkoncentrationen, men stoffet 6 l Glasurit HS 2 k-commerce vehicle topcoat 18-B 902 kan teoretisk omdannes til alkohol i organismen. Retslægerådet fandt, at alkoholkoncentrationen inden kørselens afslutning måtte have været i intervallet 0,80 – 1,20 promille. Landsretten fandt herefter T skyldig i spirituskørsel med en promille i intervallet 0,80 – 1,20.

I U 1983.490/2 var T tiltalt for spirituskørsel med promille på 1,88. T forklarede, at han inden kørslen havde arbejdet med stoffet Tetraklorkulstof. Retslægerådet udtalte, at indånding af stoffet tetraklorkulstof kan have formindsket forbrændingshastigheden, og det var muligt, at T's alkoholkoncentration foruden indåndingen ville have været i intervallet 1,20 – 1,50 promille. Retten udtalte, at det ikke kunne tillægges betydning, om forbrændingshastigheden muligvis var blevet formindsket ved indånding af Tetraklorkulstof. I U 1987.695 var T tiltalt for spirituskørsel med en promille på 1,77 promille. T forklarede, at han havde arbejdet med isopropylalkohol forinden kørslen. Retslægerådet udtalte, at indåndingen heraf kan nedsætte forbrændingshastigheden, ligesom det ikke kunne udelukkes, at T's arbejde med Isopropylalkohol medførte en sådan påvirkning. Retten udtalte, at alkoholkoncentrationen hidrørte fra alkohol indtaget før kørslen, og muligheden for, at forbrændingshastigheden var nedsat skulle ikke bevirke, at der ved strafudmålingen skulle ske fradrag. T blev herefter dømt for spirituskørsel med en promille svarende til den konstaterede alkoholkoncentration.

Det kan udledes af ovenstående retspraksis, at i tilfælde, hvor retslægerådet finder, at dampe har bevirket en højere alkoholkoncentration end det rene indtag af spiritus ville have medført sker der en fratrækning ud fra et skøn. Den konstaterede promille reduceres dermed med den mængde, der ud fra

et skøn antages at stamme fra dampe. I U 2018.429/2 indgik det i rettens begrundelse, at det findes usandsynligt, at promillen foruden indtag af dampe ville være under 0,51, hvorfor T blev dømt for spirituskørsel. Modsat kan det slutes, at såfremt det var sandsynligt, at gerningsmandens promille foruden indtag af dampe var under 0,51 ville denne blive frifundet.

At indtag af damp medfører, at hastighedsforbrændingen nedsættes er uden betydning for strafværdigheden, og den konstaterede promille skal ikke reduceres. Retten har ikke givet en begrundelse herfor, men en årsag kan være, at det kun er en betingelse, at gerningsmanden ved forsæt eller grov uagtsomhed har indtaget spiritus. Det er imidlertid ikke en betingelse, at gerningsmanden har tilregnelser til den konstaterede promille. Når gerningsmanden har tilregnelser til at indtage spiritus, skal det ikke påvirke strafværdigheden, at dennes forbrændingshastighed er nedsat.

4.5.2 Drivmiddel med indhold af ethylalkohol

Ved intakt hud hos voksne sker der ikke alkoholoftagelse, hvis huden udsættes for høje alkoholkoncentrationer.³² Hvis huden derimod er beskadiget ved åbne sår el.lign. kan der ske en betragtelig alkoholoftagelse, hvis huden udsættes for alkohol.³³ I sager om spirituskørsel, hvor personen er bevidstløs med større hudlæsioner, og er udsat for alkoholholdige væsker i mere end få minutter, kan det have betydning i vurderingen af, om pågældende haft den fornødne tilregnelser til at have indtaget spiritus.³⁴ Et eksempel herpå kan være ved et færdselsuheld, hvor tiltalte som følge af uheldet er bevidstløs med større hudlæsioner omgivet af ethylalkohol som drivmiddel. Føreren vil ikke have den fornødne tilregnelser til at have indtaget spiritus, ligesom indtagelsen først er sket efter kørslen. Føreren vil ikke have opfyldt betingelsen om at have indtaget spiritus hverken i forhold til det objektive gerningsindhold, hvor indtagelsen skal være sket før eller under kørslen, eller i forhold til betingelsen om fornøden tilregnelser.

Dette fremgår ligeledes i en utrykt dom fra 2017.³⁵ T var fører af en motorcykel og ved et færdselsuheld blev T gennemvædet med en benzin blanding indeholdende 85 % bioethanol. Efter uheldet blev der påvist en alkoholkoncentration på 1,41 promille og spørgsmålet var, om der var sket alkoholoftagelse gennem den beskadigede hud. Retslægerådet udtalte, at der var tale om spredte

³² Retslægerådets årsberetning 2017, udgivet juni 2018, s. 21, linje 5 – 7

³³ Retslægerådets årsberetning 2017, udgivet juni 2018, s. 21, linje 8 - 12

³⁴ Retslægerådets årsberetning 2017, udgivet juni 2018, s. 22, linje 4 – 6.

³⁵ Retslægerådets årsberetning 2017, udgivet juni 2018, s. 18 – 20.

hudafskrabninger, ligesom T hurtigt kom under behandling, hvorfor det forhold, at T var blevet gennemvædet med benzin ikke kunne forklare den konstaterede alkoholconcentration i blodet. Retten fandt herefter T skyldig i spirituskørsel. Modsat kan det udledes, at hvis retslægerrådet havde fundet, at der var sket alkoholoftagelse skal dette fratrækkes den fundne alkoholconcentration.

5.0 Spirituskørsel i gentagelsestilfælde

At tiltalte forud for en dom har begået et lignende strafbart forhold anses i almindelighed som en skærpende omstændighed inden for strafferetten, jf. strfl. § 81, nr. 1. Det tidligere pådømte forhold får derved gentagelsesvirkning for det nye forhold. Gentagelsesvirkning er reguleret i både færdselsloven og straffeloven. Udgangspunktet er, at *lex specialis* går forud for *lex generalis*. Færdselsloven er særlov, hvorfor denne går forud for bestemmelserne i straffeloven. Straffeloven finder anvendelse i de tilfælde, hvor andet ikke er bestemt i færdselsloven.³⁶

5.1 Gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning i henhold til færdselsloven

I færdselsloven er gentagelsesvirkningen tidsbegrænset, hvorfor ikke alle tidligere afgørelser har gentagelsesvirkning. Der gælder et generelt princip om indbyrdes gentagelsesvirkning, hvorefter afgørelser har indbyrdes gentagelsesvirkning. Indbyrdes gentagelsesvirkning har den betydning, at en afgørelse, der isoleret set ikke ville have gentagelsesvirkning for et nyt forhold, får gentagelsesvirkning, såfremt der i den mellemliggende periode er afgørelser, som den første afgørelse ville have haft gentagelsesvirkning for.³⁷ Der er ligeledes indbyrdes gentagelsesvirkning for så vidt angår spirituskørsel og kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer.³⁸ Det gælder dog ikke, hvor det aktive stof er THC med en koncentration på mindre end 0,003 mg pr. kg. THC, jf. fl. § 117, stk. 2, nr. 4 – 6. I færdselsloven sondres mellem gentagelsesvirkning ved strafudmåling, fastsættelse af frakendelsestiden, samt ved valget mellem betinget og ubetinget frakendelse. Gentagelsesvirkningen for så vidt angår strafsanktionen og fastsættelse af frakendelsestiden ophører samtidig.³⁹

³⁶ Den store danske, https://denstoredanske.lex.dk/lex_specialis, besøgt den 17. maj 2022

³⁷ Niels Waage, Spiritus- og narkokørsel, s. 318, linje 1 – 8

³⁸ L 180 af 14. marts 2007, samling 2006 – 07, bemærkninger til lovforslag, pkt. 5.3

³⁹ bemærkninger til lovforslag nr. 7, sagsforløb 2004/2, pkt. 1.1.2

Det er en betingelse for at tillægge en afgørelse gentagelsesvirkning, at denne er begået og pådømt før det nye forhold begås.⁴⁰ Udgangspunktet er, at den tidligere afgørelse skal være endelig på det tidspunkt, hvor det nye forhold blev begået, jf. fl. § 117, stk. 2, nr. 4 og 5. Udgangspunktet modificeres imidlertid af TfK 2016.173 og U 2010.1460. Retten udtalte i TfK 2016.173, at det er ”fast antaget, at en straffedom i første instans, der stadfæstes ved en ankedom, skal tillægges gentagelsesvirkning ved pådømmelse efter ankedommen af et forhold, som har fundet sted i perioden mellem de to domme.”⁴¹ Når et forhold er begået i perioden mellem byretten og landsrettens afgørelse sidestilles byrettens dom med en endelig dom, hvis dommen stadfæstes af landsretten. Hvis anken frafaldes sidestilles byrettens dom ligeledes med en endelig dom, jf. U 2010.1460.

5.1.1 Betinget frakendelse og kørselsforbud

For så vidt angår gentagelsesvirkning ved strafudmåling fremgår det af færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 4 og 5, at en tidligere afgørelse vedrørende spirituskørsel eller kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer, der har medført betinget frakendelse af førerretten eller et kørselsforbud har gentagelsesvirkning i 3 år efter afgørelsen blev endelig. Afgørende er, at det nye forhold er begået inden for denne frist, og det er uden betydning, hvornår det nye forhold pådømmes ved retten.⁴²

For så vidt angår valget mellem betinget og ubetinget frakendelse fremgår det af fl. § 126, stk. 1, nr. 7 smh. § 125, stk. 4, at en tidligere betinget frakendelse har gentagelsesvirkning i 3 år regnet fra endelig dom. Hvis gerningsmanden begår et nyt forhold i denne periode, der isoleret set medfører betinget frakendelse, skal frakendelsen ske ubetinget. Såfremt gerningsmanden tidligere er pålagt et kørselsforbud skal det nye forhold være begået inden 3 år efter, at kørselsforbuddet blev pålagt, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 8. Det er uden betydning, om den tidligere betinget frakendelse eller kørselsforbud er idømt på baggrund af andre overtrædelser end spiritus- og narkokørsel, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 7 og 8.

5.1.2 Ubetinget frakendelse

Tidligere afgørelser vedrørende spirituskørsel eller narkokørsel, der har medført ubetinget frakendelse af førerretten har gentagelsesvirkning i 5 år regnet fra udløbet af frakendelsestiden, jf. fl.

⁴⁰ Niels Waage, Spiritus- og narkokørsel, s. 313, linje 15 – 17

⁴¹ TfK 2016.173, Landsrettens begrundelse og resultat, linje 10 – 13.

⁴² Niels Waage, Spiritus- og narkokørsel, s. 318, linje 17 – 23

§ 117, stk. 2, nr. 6. Hvis personen ved en tidligere afgørelse for spirituskørsel eller narkokørsel er idømt ubetinget frakendelse for bestandigt, er udgangspunktet, at gentagelsesvirkningen ikke ophører, idet frakendelsen ikke udløber. For så vidt angår valget mellem betinget og ubetinget frakendelse har en tidligere ubetinget frakendelse gentagelsesvirkning i 5 år efter udløbet af frakendelsestiden, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 9. Hvis gerningsmanden har begået et nyt forhold inden for denne frist, der isoleret set medfører betinget frakendelse, vil frakendelsen ske ubetinget, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 9.

5.1.2.1 Generhvervelse af førerretten

Hvis en person er idømt ubetinget frakendelse i længere tid end 3 år, kan denne få spørgsmålet om generhvervelse af førerretten inden udløbet af frakendelsestiden indbragt for retten, jf. fl. § 132. Såfremt personen får godkendt generhvervelse af førerretten regnes gentagelsesvirkningen fra tidspunktet for generhvervelse, og ikke fra udløbet af den oprindeligt fastsatte frakendelsestid, jf. TfK 2011.698 og TfK 2007.222. Ved tidspunktet for generhvervelse forstås det tidspunkt, hvor personen opnår ret til at generhverve førerretten, jf. TfK 2011.698.

5.2 Særlig problematik vedrørende frakendelse for bestandigt

Ved lov nr. 363/2005 blev færdselslovens regler omkring gentagelsesvirkning, strafsanktion og frakendelse ændret. Før lovændringen var der hjemmel til at frakende en person ubetinget for bestandigt.⁴³ Ved ændringen blev dette reserveret til de allergroveste tilfælde med alvorlig personskade til følge, jf. fl. § 128, stk. 3.⁴⁴ Udgangspunktet er, at en tidligere afgørelse bedømt før den nye retstilstand har gentagelsesvirkning for det nye forhold i overensstemmelse med de nye regler, jf. strfl. § 5. Dette udgangspunkt gælder også for så vidt angår gentagelsesvirkning af domme afsagt før lovændringen ved lov nr. 363/2005, også selvom gentagelsesvirkningen ville være udløbet før denne lovs ikrafttræden, jf. U 2007.1131. Ældre domme, hvor gentagelsesvirkning efter de tidligere regler var ophørt, kan dermed ”live op igen” i henhold til den nye retstilstand. Det gælder desuden, uanset om der er tale om direkte eller indbyrdes gentagelsesvirkning mellem afgørelser bedømt før ændringen, jf. U 2010.292.

⁴³ betænkning nr. 1448/2004, pkt. 2.2, s. 21, linje 7 – 9

⁴⁴ betænkning nr. 1448/2004, pkt. 2.2, s. 21, linje 7 – 9

At gentagelsesvirkningen regnes efter den nye retstilstands regler har især betydning for tilfælde, hvor gerningsmanden var idømt frakendelse for bestandigt før lovændringen. Før lovændringen ville gentagelsesvirkningen være ophørt 5 år efter endelig dom, jf. U 2010.292. Efter lovændringen er gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning 5 år efter udløbet af en ubetinget frakendelse. Ved ubetinget frakendelse for bestandigt udløber frakendelsestiden ikke, hvorfor gentagelsesvirkningen ikke vil ophøre, jf. U 2010.292. Hvis en gerningsmand har en række domme for spirituskørsel i 1980'erne og en afgørelse i 1990, hvor den seneste dom har medført ubetinget frakendelse for bestandigt, og afgørelserne alle har indbyrdes gentagelsesvirkning, vil disse afgørelser fortsat have gentagelsesvirkning, selvom gerningsmanden ikke har begået nye forhold siden 1990 og selvom gentagelsesvirkningen var ophørt før lovændringen.

Gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning ved ubetinget frakendelse for bestandigt kan afbrydes ved, at gerningsmanden får godkendt en ansøgning om generhvervelse af førerretten eller, at gerningsmanden begår et nyt forhold, hvor frakendelsestiden ændres, således at denne ikke længere er for bestandigt. I sådanne tilfælde vil gentagelsesvirkningen ophøre 5 år efter udløbet af frakendelsestiden regnet fra hhv. generhvervelsesdatoen eller den nye fastsatte frakendelsestid. Der sker dermed en skævvridning i lovgivningen, hvor de gerningsmænd, der har begået nye forhold og frakendelsestiden er blevet ændret eller de gerningsmænd, der har ansøgt og fået bevilliget generhvervelse er stillet bedre end de gerningsmænd, der ikke har begået nye lovovertrædelser eller har fået bevilliget generhvervelse af førerretten. På den måde bliver de gerningsmænd, der fortsat begår lovovertrædelser og de gerningsmænd, der aktivt søger om generhvervelse "belønnet" i forhold til gerningsmænd, der forholder sig passivt.

5.3 Gentagelsesvirkning af udenlandske domme og afgørelser

Retten kan tillægge straffedomme afsagt i andre lande end Danmark samme gentagelsesvirkning for nye forhold begået i Danmark, jf. strfl. § 84, stk. 2, der også gælder for spirituskørsel, jf. TfK 2015.586. Hvis en person er straffet for en handling i et andet land, der efter dansk ret kan medføre frakendelse, kan personen endvidere frakendes i Danmark, jf. strfl. § 11. Hvis der er afsagt dom efter strfl. § 11, der medfører frakendelse af førerretten regnes gentagelsesvirkningen fra denne dom, jf. TfK 2001.405. Det er imidlertid en betingelse for at tillægge udenlandske domme gentagelsesvirkning, at forholdet også er strafbart i Danmark, jf. U 2004.2642, hvor en dom for spirituskørsel i Norge ikke blev tillagt gentagelsesvirkning, idet T var dømt på baggrund af en

udåndingsprøve, og på daværende tidspunkt kunne en udåndingsprøve ikke anvendes som bevismiddel i Danmark.

6.0 Strafadmåling og sanktion

Ved lov nr. 363/2005 blev sanktionsfastsættelse ved spirituskørsel ændret. Sanktionssystemet var før ændringen vanskeligt at overskue og forstå for borgeren, ligesom systemet krævede mange ressourcer for domstolene, anklager, politi og forsvarer. På baggrund heraf var der et ønske om at forenkle og skærpe de dagældende regler og praksis vedrørende strafsanktionen.⁴⁵ Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 363/2005, at loven bygger på betænkning nr. 1448/2004 om sanktioner for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden. I betænkning nr. 1448/2004 fremgår en række retningslinjer til straffastsættelsen, der er gengivet i bemærkningerne til lovforslaget. Straffen for spirituskørsel fastsættes ud fra 1) promillens størrelse, 2) om føreren har begået kørselsfejl og 3) om føreren tidligere er straffet for spiritus- eller narkokørsel.

6.1 Bødestraf

Udgangspunktet er, at spirituskørsel straffes med bøde, jf. fl. § 117, stk. 1, nr. 3. Dette udgangspunkt modificeres i fl. § 117, stk. 2, der hjemler adgang til under nærmere omstændigheder, at straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år og 6 måneder. De forhold, der ikke er omfattet af stk. 2 straffes med bøde efter stk. 1. Bødestraf anvendes i førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 2,00, jf. fl. § 117, stk. 2 e.c. Bødestrafen udmåles under hensyn til gerningsmandens indtægtsforhold på gerningstidspunktet samt under hensyntagen til alkoholkoncentrationen, jf. fl. § 117 b, stk. 1. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 363/2005, at bødestrafen udmåles med udgangspunkt i den pågældendes månedlige nettoløn, der ganges med alkoholpromillens størrelse.⁴⁶ Det er den årlige bruttoindtægt, der indgår i grundlaget for bødeberegningen, jf. TfK 2014.139/2.

Måtte der opstå usikkerhed omkring promillens størrelse eller denne ikke er kendt kan bøden ikke umiddelbart beregnes ud fra ovenstående.⁴⁷ Der gælder et grundlæggende princip inden for strafferetten, hvorefter enhver tvivl må komme den sigtede til gode. Hvis det kan godtgøres, at alkoholkoncentrationen har været inden for et vis interval må det laveste tal i intervallet anvendes

⁴⁵ L7, forslag til lov om ændring af færdselsloven, samling: 2004-05

⁴⁶ L7, bemærkningerne til lovforslaget, pkt. 4.2.1.

⁴⁷ betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.2.1, s. 56, linje 1 – 2

som grundlag for beregningen af bødestrafen, i overensstemmelse med dette princip.⁴⁸ Hvis alkoholkoncentrationen derimod ikke er kendt, ligesom der ikke kan fastsættes et interval følger det af samme princip, at den laveste strafbare alkoholkoncentration lægges til grund.⁴⁹

6.1.1 Nedre grænse for udmåling af bødestraf

Udgangspunktet er, at bødestrafen udregnes ud fra indtægtsforhold. Der skal således ikke ske nedsættelse af bødestrafen, hvis gerningsmanden har en særlig lav indtægt eller er under 18 år.⁵⁰ Der kan imidlertid ikke fastsættes en bødestraf på under 1.500 kr. for ugifte uden indtægt eller 3.000 kr. for en gift person uden væsentlig egen indtægt.⁵¹

6.1.2 Øvre grænse for udmåling af bødestraf

Det fremgår ikke af forarbejderne til lov nr. 363/2005, at der skal gælde en øvre grænse for fastsættelse af bødestrafen, men en eventuel maksimumsbødestraf anses ikke for at være under 100.000 kr., ligesom der udenretligt er vedtaget en bødestraf på 330.000 kr.⁵² I U 2000.1285 blev bødestrafen fastsat til 100.000 kr., og i TfK 2013.399/2 blev bødestrafen fastsat til 111.500 kr. Såfremt der måtte gælde en øvre grænse for bødestrafen må det antages, at denne er forholdsvis høj. En årsag til, at den øvre grænse, hvis en sådan findes er forholdsvis høj kan være, at bødestrafen fastsættes ud fra indtægtsmæssige forhold, hvorfor en gerningsmand med en høj indtægt ikke skal stilles bedre end en gerningsmand med en lav indtægt.

6.1.3 Nedsættelse af bødestraf

Udgangspunktet er, at bødestrafen udmåles under hensyn til pågældendes indtægtsforhold på gerningstidspunktet og under hensyn til alkoholkoncentrationen, jf. fl. § 117 b, stk. 1. Der er dog mulighed for at fravige dette udgangspunkt, når særlige grunde taler derfor, jf. fl. § 117 b, stk. 3. Det er herefter op til retten at vurdere, hvornår der foreligger sådanne særlige grunde, der kan begrunde nedsættelse af bødestrafen.

⁴⁸ Betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.2.1, s. 56, linje 2 – 5

⁴⁹ Betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.2.1, s. 56, linje 5 – 7.

⁵⁰ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.1.1

⁵¹ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.1.1.

⁵² Betænkning 1448/2004, pkt. 4.1.3, s. 45, linje 1 – 8.

Domspraksis, der nedsætter bødestraffen er meget restriktiv og den hyppigste årsag til nedsættelse af bødestraffen er begrundet i lang sagsbehandlingstid. Fra retspraksis kan nævnes TfK 2020.78, hvor T begik spirituskørsel den 7. september 2016, anklageskriftet blev modtaget af retten den 25. oktober 2016, men sagen blev først pådømt i byretten den 1. november 2018. Bødestraffen blev nedsat fra kr. 38.000 til kr. 16.500. I U 2012.2315/1 blev T den 22. februar 2009 sigtet for spirituskørsel, den 1. maj 2009 modtog byretten anklageskriftet, hvorimod sagen kom for retten den 21. marts 2011. Højesteret fandt, at sagsbehandlingstiden i byretten oversteg det rimelige, hvorfor T skulle kompenseres herfor. Højesteret nedsatte tillægsbøden med kr. 5.000 og halvdelen af det resterende beløb.

I U 2013.943 begik T den 20. november 2010 spirituskørsel, byretten modtog anklageskriftet den 16. februar 2012 og byretten afsagde dom den 22. juni 2012. Landsretten udtalte, at en sagsbehandlingstid forud for sagens fremsendelse til retten på 1 år og 7 måneder, hvoraf 3 måneders forsinkelse skyldtes T's forhold, ikke i så væsentligt omfang oversteg det rimelige, at T skulle kompenseres herfor. I TfK 2021.946/2 var T tiltalt for flere forhold, bl.a. spirituskørsel begået i 2015. Sagen har flere gange været forsøgt berammet til hovedforhandling, hvor T udeblev, ligesom det ikke havde været muligt at anholde tiltalte til retsmøderne. Sagen blev behandlet ved retsmøder i 2020. Landsretten fandt, at der ikke var grundlag til at tage hensyn til den lange sagsbehandlingstid, da forsinkelsen skyldtes T's forhold.

Det kan udledes af ovenstående gennemgang, at en lang sagsbehandlingstid kan medføre, at tiltalte skal kompenseres i form af nedsættelse af bødestraffen. Retten finder, at bødestraffen skal nedsættes, hvis der har været en sagsbehandlingstid på omkring 2 år. Beregningsmetoden kan formentlig fastsættes ud fra princippet i U 2012.2315/1, hvorefter bødestraffen nedsættes med 5.000 kr. og halvdelen af det resterende beløb, jf. også TfK 2021.586. Hvis den lange sagsbehandlingstid beror på tiltaltes egne forhold er der ikke grundlag for at nedsætte bødestraffen.

6.1.4 Udenretlig vedtagelse

Ved færdselslovens § 119 a, stk. 1 er der mulighed for at afgøre en række færdselsovertrædelser udenretligt, såfremt en række kumulative betingelser er opfyldt. Betingelserne for, at spirituskørsel kan afgøres udenretligt er: 1) kørslen skal medføre betinget eller ubetinget frakendelse efter fl. § 125, stk. 1, nr. 5 eller § 126, stk. 1, nr. 1, 2) strafsanktionen skal være bøde, 3) sigtede skal erkende sig

skyldig, 4) sigtede skal erklære sig rede til at betale bøden, 5) sigtede skal vedtage en eventuel frakendelse eller kørselsforbud og 6) sigtede skal vedtage en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor pågældende ud fra sin alder kan få udstedt kørekort. Spirituskørsel vil i alle tilfælde medføre betinget eller ubetinget frakendelse, jf. fl. § 125, stk. 1, nr. 5 og § 126, stk. 1, nr. 1, ligesom det kun er førstegangstilfælde, der medfører bødestraf. Spirituskørsel i førstegangstilfælde kan dermed afgøres udenretligt, såfremt sigtede erkender overtrædelsen og vedtager frakendelsen.

6.2 Fængselsstraf

Færdselslovens § 117, stk. 2 oplister udtømmende de tilfælde, hvor straffen for spirituskørsel kan stige til fængsel i op til 1 år og 6 måneder.

6.2.1 Alkoholkoncentration i blodet på mere end 2,00 promille alkohol

Straffen kan stige til fængsel, hvis gerningsmanden har haft en alkoholkoncentration i blodet, der under eller efter kørslen oversteg 2,00 promille, jf. fl. § 117, stk. 1, nr. 1. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 363/2005, at et førstegangstilfælde med en promille over 2,00 straffes med 20 dages fængsel, der kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling og en tillægsbøde.⁵³ Det fremgår ligeledes af TfK 2015.902, hvor spirituskørsel i førstegangstilfælde med en promille over 2,00 medførte betinget fængsel i 20 dage med vilkår om samfundstjeneste samt en tillægsbøde.

6.2.2 Flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse

Straffen for spirituskørsel kan stige til fængsel, hvis gerningsmanden har flere forhold af spirituskørsel til samtidig pådømmelse, jf. § 117, stk. 2, nr. 3. Flere forhold til samtidig pådømmelse har ikke indbyrdes gentagelsesvirkning.

Ved førstegangstilfælde med en promille under 2,00 er straffen som udgangspunkt bøde. Der gælder et princip om absolut kumulation, hvorefter bødestrafen lægges sammen uden ”rabat”, jf. fl. § 118, stk. 2. Udgangspunktet om absolut kumulation fraviges, når en bødestraf som følge af absolut kumulation vil blive så høj, at gerningsmanden ikke vil være i stand til at betale den.⁵⁴ Dette antages at være gældende, hvis en bødestraf overstiger 2x månedsløn, hvor der i stedet fastsættes en

⁵³ Betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.2, s. 55.

⁵⁴ Betænkning 1448/2004, pkt. 8.3.2, s. 131, linje 27 – 29.

frihedsstraf ud fra promillesumsprincippet.⁵⁵ Ved promillesumsprincippet lægges de målte promiller sammen, der er koblet sammen med en bestemt strafposition. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 363/2005, hvilken strafposition der gælder for hvilke intervaller af sammenlagte promiller.⁵⁶ Som eksempel herpå fremgår det, at en sammenlagt promille i intervallet 2,01 – 3,00 medfører 20 dages fængsel. Dette fremgår ligeledes af U 2008.270, hvor T var tiltalt for to tilfælde af spirituskørsel med en sammenlagt alkoholpromille på 2,57. T blev straffet med 20 dages fængsel.

Hvis gerningsmanden har begået en spirituskørsel, der medfører bødestraf og en spirituskørsel, der medfører frihedsstraf og forholdene er til samtidig pådømmelse skal der idømmes en skærpet straf.⁵⁷ Lovforarbejderne specificerer ikke nærmere, hvordan straffen skal skærpes og rigsadvokaten antager derfor, at hidtidig praksis fortsat er gældende, hvorefter der skærpes til næste strafposition.⁵⁸ Dette fremgår også af TfK 2007.403, hvor T havde begået to førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på hhv. 2,28 og 1,35. Straffen for et førstegangstilfælde med en promille over 2,00 er 20 dages fængsel, mens straffen for et førstegangstilfælde med en promille på 0,51 – 2,00 er bødestraf. Straffen blev fastsat til 30 dages fængsel, hvilket svarer til et andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille over 2,00.

Det er en konkret vurdering, om der skal ske absolut kumulation, hvis en person har flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse, der isoleret set medfører fængselsstraf.⁵⁹ I TfK 2010.567 blev T dømt for to tredjengangs tilfælde af spirituskørsel i frakendelsestiden med en promille i intervallet 0,51 – 2,00, der isoleret set ville have medført 30 dages fængsel. T blev endvidere dømt for kørsel i frakendelsestiden, der isoleret set ville have medført 20 dages fængsel. Landsretten udtalte, at der ikke sker absolut kumulation af straffen for spirituskørsel med straffen for kørsel i frakendelsestiden. Straffen blev herefter fastsat til 70 dages fængsel. Det kan udledes, at der skete absolut kumulation af straffen for spirituskørsel til 60 dages fængsel, men at straffen for kørsel i frakendelsestiden blev modereret til 10 dages fængsel. I TfK 2009.258 var T tiltalt for to andengangskørsler i frakendelsestiden med en promille over 2,00. Et andengangstilfælde med en promille over 2,00 straffes med 30 dages fængsel, idet kørslen er sket i frakendelsestiden tillægges 10 dages fængsel. Isoleret set ville hvert forhold have medført 40 dages fængsel. Straffen blev fastsat til 80 dages

⁵⁵ L7 af 23. februar 2005, bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser til § 1

⁵⁶ Betænkning 1448/2004, pkt. 8.3.2, s. 132, linje 9 – 13

⁵⁷ L7 af 23. februar 2005, bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser til § 1

⁵⁸ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.6.1

⁵⁹ RM ”spirituskørsel” pkt. 5.6.1

fængsel, hvorved der skete absolut kumulation. I U 2008.266 var T tiltalt for to tredjegangstilfælde af spirituskørsel med en promille under 2,00 samt et tilfælde af kørsel uden kørekort. Isoleret set ville et tredjegangstilfælde med en promille i intervallet 0,51 – 2,00 medføre 20 dages fængsel. Straffen blev modereret til 30 dages fængsel og en bøde på 10.000 kr. for kørsel uden kørekort.

Hvis der foreligger to eller flere første- eller andengangstilfælde af spirituskørsel, der isoleret set medfører fængselsstraf er udgangspunktet, at der skal ske absolut kumulation. Ved tredjegangstilfælde har retten i TfK 2010.567 anvendt princippet om absolut kumulation, hvorimod retten i U 2008.266 anvendte princippet om modereret kumulation. En årsag til forskellen mellem TfK 2010.567 og U 2008.266 kan være, at kørslerne i TfK 2010.567 skete i frakendelsestiden. Det kan ikke udledes, at retten har lagt vægt herpå, men der kan være en formodning for, at retten har anset det som en skærpende omstændighed, at spirituskørslen skete i frakendelsestiden og dermed fandt, at der skulle ske absolut kumulation.

6.2.3 Gentagelsestilfælde

Straffen for spirituskørsel kan stige til fængsel, hvis gerningsmanden tidligere har begået spirituskørsel eller narkokørsel, der fortsat har gentagelsesvirkning, jf. fl. § 117, stk. 2, nr. 4, 5 og 6. I gentagelsestilfælde sondres mellem spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 2,00 og en promille over 2,00.

Ved spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 2,00 kan straffen stige til fængsel, hvis der er tale om et andengangstilfælde eller senere tilfælde. Et andengangstilfælde straffes med 10 dages fængsel, hvorefter fængselsstraffen øges med 10 dage for hvert gentagelsestilfælde.⁶⁰ Et tredjegangstilfælde straffes således med 20 dages fængsel etc.⁶¹ I TfK 2015.650 var T tiltalt for et 13. gangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 0,63 i frakendelsestiden. Straffen blev fastsat til ubetinget fængsel i 4 måneder. Et 13. Gangstilfælde vil efter retningslinjerne medføre 10 x 12 dages fængsel, hvilket svarer til 120 dage. At kørslen er sket i frakendelsestiden skærper straffen yderligere med 10 dage. 130 dage omregnet til måneder er 4 måneders fængsel. Det kan således udledes af TfK 2015.650, at der ved fastsættelsen af straffen tillægges 10 dages fængsel for hvert senere forhold end førstegangstilfælde.

⁶⁰ Betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.3, s. 58, linje 30 – 31

⁶¹ Betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.3, s. 59, linje 1 – 3

Ved spirituskørsel med en promille over 2,00 straffes et førstegangstilfælde med 20 dages fængsel. For efterfølgende kørsler øges fængselsstraffen med 10 dages fængsel pr. gentagelsestilfælde, uafhængig af promillens størrelse ved tidligere kørsler.⁶² Det betyder, at et andengangstilfælde med en promille over 2,00 straffes med 30 dages fængsel.⁶³ I U 2006.2477 var T tiltalt for et tredjegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,07 i frakendelsestiden. Straffen blev fastsat til 50 dages fængsel. Et tredjegangstilfælde ville efter retningslinjerne medføre 40 dages fængsel, der skærpes med 10 dage, da kørslen er sket i frakendelsestiden.

Det kan udledes af ovenstående retspraksis, at retten anvender taksterne i retningslinjerne ved fastsættelse af straffen for spirituskørsel i gentagelsestilfælde. Udgangspunktet, hvorefter straffen stiger med 10 dages fængsel for hvert gentagelsestilfælde modereres dog ved, at fængselsstraffen skal fastsættes i hele måneder, hvis denne overstiger 3 måneders fængsel.⁶⁴

6.2.3.1 *Strafmaksimum for en enkeltstående spirituskørsel i gentagelsestilfælde*

Før lov nr. 363/2005 trådte i kraft galt der et strafmaksimum for et enkeltstående tilfælde af spirituskørsel på 6 måneders fængsel, jf. TfK 2008.302. I TfK 2008.302 udtalte landsretten, at forarbejderne til lov nr. 363/2005 ikke omtalte et strafmaksimum, ligesom strafferammen var blevet forhøjet for spirituskørsel i gentagelsestilfælde. Retten fandt herefter, at straffen skulle fastsættes til 7 måneders fængsel. I TfK 2013.37/2 udtalte retten ligeledes, at der kan fastsættes en straf på mere end 6 måneders fængsel for et enkelt tilfælde af spirituskørsel. Der gælder ikke længere et strafmaksimum på 6 måneder, men retten har ikke taget stilling til, om der gælder et højere strafmaksimum. At retten lægger vægt på, at forarbejderne til lov nr. 363/2005 ikke nævner et strafmaksimum kan tale for, at der ikke gælder et strafmaksimum ud over begrænsningen på 1 år og 6 måneder i fl. § 117, stk. 2.

6.2.4 *Spirituskørsel i brugsstjålet motordrevet køretøj*

Hvis gerningsmanden har begået spirituskørsel ved uberettiget brug af et motordrevet køretøj, stor knallert, traktor eller et motorredskab kan straffen stige til fængsel, jf. fl. § 117, stk. 2, nr. 7. Hvorvidt

⁶² Betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.3, s. 58, linje 30 – 31

⁶³ betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.3, s. 59, linje 4 – 5

⁶⁴ betænkning 1448/2004, pkt. 4.3.3, s. 59, linje 10 – 11

gerningsmanden uberettiget har brugt et motordrevet køretøj afgøres efter straffelovens § 293, stk. 1 og § 293 a vedrørende brugstyveri og brugsstjålet motorkøretøj. Efter lovændringen ved lov nr. 363/2005, skal den særlige straf for spirituskørsel i brugsstjålet køretøj justeres, så de er i overensstemmelse med de øvrige forslag.⁶⁵ Et førstegangstilfælde med en promille i intervallet 0,51 – 2,00 i brugsstjålet køretøj straffes med 10 dages fængsel, hvorimod et førstegangstilfælde med en promille over 2,00 straffes med fængsel i 30 dage. Dette svarer til straffen ved næste strafposition for hhv. promille i intervallet 0,51 – 2,00 og promille over 2,00. Ved senere gentagelsestilfælde skærpes straffen til næste strafposition.⁶⁶

I TfK 2009.360 var T tiltalt for et andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,20 i brugsstjålet køretøj. Straffen blev fastsat til 30 dages fængsel. I TfK 2022.42 var T tiltalt for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,53 i brugsstjålet køretøj samt for at have brugsstjålet et motorkøretøj. Straffen blev fastsat til 40 dages fængsel. I TfK 2009.360 og TfK 2022.42 idømmes en samlet fængselsstraf for spirituskørsel og for at have brugsstjålet et køretøj. Spirituskørslen ville isoleret set have medført 10 dage mindre i begge tilfælde. De 10 dage er formodentligt straffen for brugstyveri, mens den resterende del af straffen er for spirituskørsel, som forudsat i retningslinjerne.

6.2.5 Begået forhold omfattet af fl. § 125, stk. 1, nr. 1, 3, 4 eller § 126, stk. 1, nr. 3

Hvis gerningsmanden har begået spirituskørsel og ved samme kørsel har begået øvrige kørselsfejl, der isoleret set medfører betinget eller ubetinget frakendelse efter § 125, stk. 1, nr. 1, 3 eller 4 eller § 126, stk. 1, nr. 3 kan straffen stige til fængsel, jf. § 117, stk. 2, nr. 8. I sådanne tilfælde foreligger der spirituskørsel under skærpende omstændigheder.⁶⁷ I forarbejderne til lov nr. 363/2005 foreslog udvalget absolut kumulation ved spirituskørsel under skærpende omstændigheder, både for så vidt angår bødestraf og fængselsstraf.⁶⁸ Udvalgets forslag om absolut kumulation af bødestraf blev medtaget, hvorimod forslaget om absolut kumulation, når et eller begge forhold medfører fængselsstraf ikke blev medtaget.⁶⁹

⁶⁵ betænkning 1448/2004, pkt. 8.3.4, s. 134, linje 26 – 28

⁶⁶ betænkning 1448/2004, pkt. 8.3.4, s. 135, linje 5 – 10

⁶⁷ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.2

⁶⁸ Betænkning 1448/2004, pkt. 8.3.1 – 8.3.4

⁶⁹ Lovforslag L7 af 23. februar 2005

Hvis straffen for spirituskørsel og straffen for kørselsfejl isoleret set er bødestraf er udgangspunktet, at der skal ske absolut kumulation, jf. fl. § 118 a, stk. 2. Hvis absolut kumulation medfører, at bødestraffen overstiger 2x månedsløn skal der derimod fastsættes en fængselsstraf.⁷⁰ Fængselsstraffen skal ske betinget med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling samt udmåling af en tillægsgøde svarende til en månedsløn.⁷¹

Det fremgår ikke nærmere af lovforslaget til lov nr. 363/2005, hvilke strafpositioner, der skal gælde for spirituskørsel under skærpende omstændigheder, såfremt spirituskørslen isoleret set ville medføre frihedsstraf.⁷² Rigsadvokaten antager, at strafsanktionen fortsat må tage udgangspunkt i principperne, der blev anvendt før lovændringen.⁷³ Før ændringen blev straffen for første- og andengangstilfælde af spirituskørsel under skærpende omstændigheder skærpet til næste strafposition for spirituskørsel. Det er rigsadvokatens opfattelse, at straffen i alle tilfælde skærpes til næste strafposition.⁷⁴

6.2.6 Spirituskørsel i frakendelsestiden

Der er ikke hjemmel til, at straffen kan stige til fængsel, hvis spirituskørslen er sket i frakendelsestiden. Hvis straffen for spirituskørsel og straffen for kørsel i frakendelsestiden isoleret set er bøde, er udgangspunktet absolut kumulation, uanset om bødestraffen herved vil overstige 2x månedsløn.⁷⁵ Hvis spirituskørslen isoleret set ville have medført fængselsstraf fastsættes straffen som en fællesstraf efter strfl. § 88, jf. U 2007.1397/2. Ved straffastsættelsen skærpes straffen for spirituskørsel med 10 dage og der udmåles ikke en yderligere særskilt straf for kørsel i frakendelsestiden, jf. U 2006.3267 og U 2007.1397/2.

Hvis personen har begået et førstegangstilfælde af spirituskørsel i frakendelsestiden, men har tidligere afgørelser for kørsel i frakendelsestiden er udgangspunktet, at disse ikke har indbyrdes gentagelsesvirkning. Hvis straffen for kørsel i frakendelsestiden isoleret set overstiger straffen for spirituskørsel tages der ved strafudmålingen udgangspunkt i straffen for kørsel i frakendelsestiden, der skærpes med 10 dage.⁷⁶

⁷⁰ Betænkning 1448/2004, pkt. 8.3.2, s. 131, linje 25 – 30 og s. 132, linje 1 – 2

⁷¹ betænkning 1448/2004, pkt. 8.3.2, s. 132, linje 14 – 17

⁷² Lovforslag L7 af 23. februar 2005

⁷³ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.2

⁷⁴ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.2.1

⁷⁵ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.3.1.

⁷⁶ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.3.1.

6.2.7 Nedsættelse af fængselsstraf

Der er ikke en særskilt hjemmel til at nedsætte en fængselsstraf, da retten er overladt et skøn, når straffen for spirituskørsel fastsættes. Det betyder, at retten som udgangspunkt skal fastsætte en fængselsstraf på baggrund af sagens konkrete omstændigheder, men dette modificeres ved, at retten i langt de fleste tilfælde følger retningslinjerne, der fremgår af forarbejderne til lov nr. 363/2005. I TfK 2013.37/2 nedsatte landsretten fængselsstraffen for spirituskørsel under hensyn til en sagsbehandlingstid på omkring 1 år. I TfK 2009.480 havde T begået et andengangstilfælde af spirituskørsel i juni 2006, anklageskriftet blev modtaget i byretten den 13. oktober 2006 og retsmødet blev afholdt den 31. oktober 2008. Isoleret set ville straffen have været 10 dages ubetinget fængsel, da T tidligere var idømt en betinget dom. Retten fandt undtagelsesvist, at straffen skulle gøres betinget under hensyn til sagsbehandlingstiden på omkring 2 år. I tilfælde af lang sagsbehandlingstid, hvor spirituskørsel medfører fængselsstraf kan straffen formildes ved, at selve fængselsstraffen nedsættes, fængselsstraffen undtagelsesvist gøres betinget eller ved, at en tillægsbøde nedsættes. For nærmere om nedsættelse af tillægsbøde se pkt. 6.1.3.

6.3 Konklusion

I betænkning nr. 1448/2004 fandt udvalget, at der er mange ensartede lovovertrædelser ved spirituskørsel, hvorfor det er væsentligt med et konsekvent sanktionssystem, hvor der i begrænset omfang tages individuelle hensyn.⁷⁷ Det var ikke hensigten med udvalgets forslag, at der skulle opstilles helt ufravigelige retningslinjer, ligesom domstolene skulle have mulighed for at tage individuelle hensyn.⁷⁸ Selvom det ikke har været hensigten at foreslå et sanktionssystem med ufravigelige retningslinjer har ændringen i høj grad fået en sådan virkning. Domstolene følger retningslinjerne konsekvent og det er sjældent, at domstolene tager individuelle hensyn og fraviger retningslinjerne.

En fordel ved, at domstolene følger retningslinjerne konsekvent er, at borgeren kan forudse sin retsstilling. Retningslinjerne er lettilgængelig, både i rigsadvokatmeddelelsen, i bemærkningerne til lovforslaget og i betænkning nr. 1448/2004. Strafudmålingen fastsættes ud fra en række objektive kriterier, herunder promillegrænse, gentagelsestilfælde og kørselsfejl. Såfremt borgeren er bekendt med disse oplysninger kan denne nemt overskue, hvilken straf han vil blive idømt. Endvidere er der

⁷⁷ Betænkning 1448/2004, pkt. 2.1, s. 17, linje 26 – 29.

⁷⁸ Betænkning 1448/2004, pkt. 2.1, s. 17, linje 29 og s. 18, linje 1 – 4.

en række ensartede lovovertrædelser ved spirituskørsel, og retningslinjerne sikrer, at lige behandles lige, hvorefter en borger idømmes samme straf som andre borgere under samme omstændigheder.

En ulempe ved, at domstolene følger retningslinjerne så konsekvent er, at der sjældent tages individuelle hensyn. Straffen fastsættes derved ikke ud fra et skøn på baggrund af de konkrete omstændigheder ved kørslen. Såfremt retten finder det bevist, at en person har begået spirituskørsel anvender domstolene retningslinjerne som altovervejende hovedregel ved straffastsættelsen. Det kunne måske anses for nærliggende, at straffen blev gradueret i forhold til, hvor farlig en kørsel har været, men dette inddrager retten ikke i straffastsættelsen.

7.0 Frakendelse af førerretten

Frakendelse af førerretten er en obligatorisk følge af spirituskørsel og det er uden betydning, om anklagemyndigheden har nedlagt påstand om frakendelse, jf. TfK 2009.720. Det følger direkte af færdselsloven, hvornår der skal ske betinget hhv. ubetinget frakendelse, og retten er som udgangspunkt ikke overladt et skøn. Ved frakendelse sondres mellem kørselsforbud, betinget og ubetinget frakendelse, jf. fl. §§ 125, 126 og 127.

7.1 Spirituskørsel i førstegangstilfælde

7.1.1 Betinget frakendelse

Ved betinget frakendelse forstås en frakendelse af førerretten på vilkår om, at den pågældende i en prøvetid på 3 år fra endelig dom ikke fører et motordrevet køretøj på en sådan måde, at førerretten skal frakendes, jf. fl. § 125, stk. 4. Såfremt føreren inden 3 år efter endelig dom begår et nyt forhold, der medfører frakendelse skal frakendelsen fastsættes for både det første og andet forhold, jf. fl. § 125, stk. 5. Fastsættelsen af frakendelsestiden udsættes til det tidspunkt, hvor pågældende måtte begå et nyt forhold, der medfører at førerretten skal frakendes ubetinget. Spirituskørsel medfører betinget frakendelse, såfremt forholdet ikke er omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, jf. § 125, stk. 1, nr. 5. Det fremgår af § 126, stk. 1, nr. 1, at spirituskørsel medfører ubetinget frakendelse, hvis alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen oversteg 1,20 promille. Modsat kan det sluttes, at spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 1,20 medfører betinget frakendelse.

7.1.2 Kørselsforbud

Et kørselsforbud idømmes, når gerningsmanden har begået et forhold, der medfører betinget frakendelse inden 3 år efter, at denne første gang erhvervede kørekort, jf. fl. § 127. Ved et kørselsforbud inddrages retten til at føre motordrevet køretøj indtil særlig køreundervisning eller ANT-kursus er gennemført og kontrollerende køreprøve er bestået, jf. fl. § 127. Idet et kørselsforbud træder i stedet for en betinget frakendelse vil det være samme forhold, som fremgår af § 125, stk. 1 og 2, der kan medføre et kørselsforbud. Som følge heraf vil spirituskørsel medføre et kørselsforbud, når gerningsmanden har ført køretøjet med en promille i intervallet 0,51 – 1,20 inden 3 år efter pågældende første gang erhvervede kørekort, jf. § 127, jf. § 125, stk. 1, nr. 5 smh. § 126, stk. 1, nr. 1.

7.1.3 Ubetinget frakendelse

Ved ubetinget frakendelse forstås, at førerretten inddrages i en fastsat periode, hvor pågældende ikke må føre et motordrevet køretøj, undtagen lille knallert, jf. § 126, stk. 1. Spirituskørsel medfører ubetinget frakendelse, hvis føreren ”har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en alkoholkoncentration i blodet under eller efter kørslen over 1,20 promille eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften under eller efter kørslen over 0,60 mg pr. liter luft”, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 1.

Udgangspunktet er, at ubetinget frakendelse sker for en periode af 6 måneder til 10 år, jf. fl. § 128, stk. 1. Der gælder dog en særregel for bl.a. spirituskørsel, hvorefter ubetinget frakendelse sker for en periode af minimum 3 år, jf. § 128, stk. 2. Det kan således udledes af § 128, stk. 1 sammenholdt med stk. 2, at ubetinget frakendelse for spirituskørsel sker i periode af 3 til 10 år. Hvis gerningsmanden er frakendt førerretten og på ny begår en overtrædelse, der medfører ubetinget frakendelse skal den nye frakendelse lægges oveni den tidligere frakendelsesperiode, jf. TfK 2002.564/2, hvor landsretten udtalte, at der ikke bør ske en forkortelse af den tidligere frakendelsestid. Hvis en sammenlægning medfører, at de 10 år overskrides udmåles frakendelsestiden til 10 år regnet fra seneste endelige dom.⁷⁹ Fl. § 128, stk. 1 skal forstås således, at en person kan være frakendt førerretten for en periode, der overstiger 10 år, men retten kan ikke fastsætte en frakendelsestid eller sammenlægge en tidligere frakendelse med en ny frakendelse, der vil overstige 10 års ubetinget frakendelse regnet fra seneste dom.

⁷⁹ RM ”spirituskørsel”, pkt. 5.3.2.

Færdselsloven blev ændret ved lov nr. 363/2005, hvorefter nye regler om frakendelse blev indsat. Det fremgår af lovforslaget, at ubetinget frakendelse for spirituskørsel fastsættes for en periode af 3, 5 eller 10 år, samt at et førstegangstilfælde med en promille over 1,20 medfører ubetinget frakendelse i 3 år.⁸⁰ Dette fremgår også af TfK 2022.42, hvor T var tiltalt for et førstegangstilfælde med en promille på 2,53, der medførte ubetinget frakendelse i 3 år.

7.1.4 Flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse

Hvis en fører har flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse skal der ske ubetinget frakendelse af førerretten, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 1 og nr. 6. Selvom forholdene isoleret set ville have medført betinget frakendelse efter fl. § 125, stk. 5 følger det af fl. § 126, stk. 1, nr. 6, at der skal ske ubetinget frakendelse ved flere forhold til samtidig pådømmelse. Fl. § 128, stk. 2 finder også anvendelse, når forholdene isoleret set ville have medført betinget frakendelse, hvorefter frakendelse sker for en periode af minimum 3 år, jf. U 2010.1585.

To førstegangstilfælde til samtidig pådømmelse med en promille i intervallet 0,51 – 1,20 medfører ubetinget frakendelse for en periode af 3 år, jf. U 2010.1585. Hvis en kørsel isoleret set medfører ubetinget frakendelse og den anden kørsel medfører betinget frakendelse forhøjes den ubetinget frakendelse med 6 måneder, jf. U 2008.1504. Ved flere forhold til samtidig pådømmelse, der isoleret set medfører ubetinget frakendelse er spørgsmålet, om der skal anvendes absolut eller modereret kumulation. Retspraksis kan opdeles i afgørelser med en promille i intervallet 1,21 – 2,00 og afgørelser med en promille over 2,00.

Ved afgørelser med en promille over 2,00 kan nævnes TfK 2007.725, hvor T var tiltalt for to førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på hhv. 2,62 og 2,23. Retten fandt, at der skulle ske absolut kumulation af frakendelsen, da der var tale om to tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse, der isoleret set medførte fængselsstraf og ubetinget frakendelse. Frakendelsen blev herefter fastsat til 6 år. I U 2007.1377 var T tiltalt for to førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på hhv. 2,16 og 1,98. Landsretten fandt, at i disse tilfælde skal der ske absolut kumulation, hvorfor frakendelsestiden blev fastsat til 6 år. I TfK 2007.403 var T tiltalt for to førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,28 og 1,35 og en hastighedskørsel, der medførte betinget frakendelse. Byretten fastsatte frakendelsen til 6 år og 6 måneder med den begrundelse, at T har haft

⁸⁰ L 7 af 23. februar 2005, bemærkninger til lovforslaget pkt. 6.2.2

en promille over 1,20 og overskredet hastighedsgrænsen med 60 %. Landsretten stadfæstede dommen med samme begrundelse. Dommen er udtryk for absolut kumulation, idet spirituskørsel isoleret set ville medføre 3 års frakendelse, ligesom en ubetinget frakendelse forhøjes med 6 måneder, hvis der samtidig idømmes en betinget frakendelse.

Ved afgørelser med en promille i intervallet 1,21 – 2,00 kan nævnes TfK 2008.562/2, hvor T var tiltalt for to spirituskørsler med en promille på hhv. 1,25 og 1,37. Hver kørsel ville isoleret set medføre 3 års frakendelse. Landsretten udtalte, at frakendelsen skulle fastsættes til 5 år under hensyn til, at der var 8 måneder mellem de to kørsler og under hensyn til promillernes størrelse. I U 2008.1797 var T tiltalt for 3 tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse med en promille på hhv. 1,85, 1,46 og 1,17. De tre tilfælde ville isoleret set have medført ubetinget frakendelse i 3 år for to forhold og en betinget frakendelse for det ene forhold. Efter en konkret vurdering fastsatte landsretten frakendelsestiden til 6 år.

Det kan udledes af ovenstående gennemgang af retspraksis, at når en af kørslerne er foregået med en alkoholkoncentration på mere end 2,00 promille finder retten, at frakendelsestiden skal fastsættes ud fra princippet om absolut kumulation, jf. TfK 2007.725 V, U 2007.1377 V og TfK 2007.403. Såfremt begge kørsler er foretaget med en alkoholkoncentration under 2,00 finder retten derimod, at frakendelsestiden skal fastsættes ud fra princippet om modereret kumulation, jf. TfK 2008.562/2 og U 2008.1797. At retten skelner mellem om kørslen er foregået med en promille over eller under 2,00 kan være et udtryk for, at retten finder det skærpende, at kørslen er sket med en promille over 2,00, der for det første medfører frihedsstraf, og for det andet er farligere end en kørsel med en promille under 2,00.

7.2 Frakendelse for spirituskørsel i gentagelsestilfælde

Tidligere afgørelser for spirituskørsel kan tillægges gentagelsesvirkning, såfremt det nye forhold er begået inden fristen herfor. Gentagelsesvirkningen regnes fra endelig dom ved en tidligere betinget frakendelse eller fra udløbet af en ubetinget frakendelse. Der henvises i øvrigt til kapitel 5.0 om gentagelsesvirkning. Begyndelsestidspunktet for en ubetinget frakendelse er afgørende for at fastlægge, hvornår frakendelsen udløber. Begyndelsestidspunktet for en ubetinget frakendelse er ikke reguleret i færdselsloven, udover fl. § 128, stk. 4 for personer under 18 år. For personer under 18 år regnes frakendelsestiden fra den dag, hvor føreren fylder 18 år, jf. fl. § 128, stk. 4. Hvis føreren er

over 18 år regnes ubetinget frakendelse som udgangspunkt fra endelig dom, jf. TfK 2022.148, TfK 2022.145 og TfK 2022.97. En dom er endelig, når ankefristen er udløbet eller når ankeinstansen har afsagt dom.⁸¹

Udgangspunktet om, at frakendelse regnes fra endelig dom modificeres i tilfælde, hvor førerretten under sagen har været midlertidigt inddraget i medfør af fl. § 130, stk. 1. I disse tilfælde regnes frakendelsestiden fra det tidspunkt, hvor tiltalte blev bekendt med meddelelsen om midlertidig inddragelse af førerretten, jf. AM 2014.02.17 Ø. Det er en betingelse, at inddragelsen er sket på baggrund af den omhandlende færdselsovertrædelse, jf. TfK 2014.529.

7.2.1 Spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 1,20

Spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 1,20 medfører som udgangspunkt betinget frakendelse, jf. fl. § 125, stk. 1, nr. 5, men hvis personen tidligere er frakendt førerretten skal der for det nye forhold ske ubetinget frakendelse, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 7, 8 og 9. Ved lov nr. 363/2005 blev det i forarbejderne forudsat, at et andengangstilfælde med en promille i intervallet 0,51 – 1,20 skal medføre ubetinget frakendelse i 3 år, et tredjegangstilfælde 5 år og senere tilfælde 10 år.⁸²

I U 2006.975 var T tiltalt for et andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,15, der medførte ubetinget frakendelse i 3 år. I TfK 2014.410/2 var T tiltalt for et tredjegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 0,56 og en narkokørsel. Landsretten udtalte, at spirituskørslen isoleret set ville medføre ubetinget frakendelse i 5 år. I U 2006.3267 var T tiltalt for et fjerdegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,10, der medførte ubetinget frakendelse i 10 år. I TfK 2022.148 var T tiltalt for et 9. Gangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 0,68, der medførte ubetinget frakendelse i 10 år. Det kan udledes, at domstolene anvender retningslinjerne ved fastsættelsen af frakendelsestiden for spirituskørsel i gentagelsestilfælde med en promille i intervallet 0,51 – 1,20.

7.2.2 Spirituskørsel med en promille over 1,20

Spirituskørsel med en promille over 1,20 medfører isoleret set ubetinget frakendelse, jf. fl. § 126, stk. 1, nr. 1. I gentagelsestilfælde skærpes frakendelsestiden. Ved lov nr. 363/2005 blev det i forarbejderne

⁸¹ Straffeprocessen, s. 998, linje 4 – 10

⁸² Betænkning 1448/2004, pkt. 6.5, s. 101 – 102.

forudsat, at et andengangstilfælde med en promille over 1,20 skal medføre 5 års ubetinget frakendelse, og senere tilfælde 10 års ubetinget frakendelse.⁸³ Fra retspraksis kan nævnes TfK 2009.258, hvor T var tiltalt for to andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på hhv. 2,65 og 2,69. Landsretten udtalte, at de to kørsler isoleret set ville have medført ubetinget frakendelse i 5 år. I U 2006.2477 var T tiltalt for et tredjegangstilfælde af spirituskørsel i frakendelsestiden, der medførte ubetinget frakendelse i 10 år. I U 2010.2976 var T tiltalt for et 7. gangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,98. Frakendelsestiden blev fastsat til 10 år. Det kan udledes af retspraksis, at domstolene følger de retningslinjer, der fremgår af forarbejderne til lov nr. 363/2005 for så vidt angår spirituskørsel i gentagelsestilfælde med en promille over 1,20.

7.2.3 Flere tilfælde af spirituskørsel til samtidig pådømmelse

Ved lov nr. 363/2005 foreslog udvalget i betænkning nr. 1448/2004, at der skulle ske absolut kumulation af frakendelsestiden. Dette blev imidlertid ikke vedtaget ved lovforslaget og det beror på en konkret vurdering, hvordan frakendelsestiden skal fastsættes ved flere tilfælde af spirituskørsel i gentagelsestilfælde til samtidig pådømmelse.⁸⁴ Udgangspunktet er, at der ved flere tilfælde af spirituskørsel i gentagelsestilfælde til samtidig pådømmelse skal ske modereret kumulation.⁸⁵

Ved en promille i intervallet 0,51 – 1,20 i andengangstilfælde er udgangspunktet ubetinget frakendelse i 3 år. I TfK 2010.706 var T tiltalt for to andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,10 og 0,73. Landsretten fastsatte frakendelsestiden til 5 år under hensyn til, at der var tale om to andengangstilfælde. I TfK 2010.70 var T tiltalt for tre andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,10, 0,89 og 0,65. Landsretten fastsatte frakendelsestiden til 6 år.

Hvis en person har begået en spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 1,20 og en kørsel med en promille over 1,20 i andengangstilfælde er udgangspunktet, at den ene kørsel isoleret set ville medføre 3 års ubetinget frakendelse og den anden kørsel ville medføre 5 års frakendelse. I U 2011.2398 var T tiltalt for to andengangstilfælde med en promille på 0,92 og 1,26. Landsretten udtalte, at der i sådan en situation skal anvendes modereret kumulation i overensstemmelse med praksis forud for lov nr. 363/2005 og fastsatte frakendelsestiden til 6 år.

⁸³ Betænkning 1448/2004, pkt. 6.5, s. 101 – 102

⁸⁴ L 7 af 23. februar 2005

⁸⁵ kommenteret, bind I, s. 505, linje 24 - 25

Ved en promille over 1,20 i andengangstilfælde er udgangspunktet ubetinget frakendelse i 5 år. I Tfk 2009.258 var T tiltalt for to andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,65 og 2,69. Landsretten fastsatte frakendelsestiden til 8 år. Retten nåede samme resultat i Tfk 2012.474 og Tfk 2012.553. I Tfk 2009.344 var T tiltalt for tre andengangstilfælde med en promille på 2,84, 2,24 og 2,95. Frakendelsestiden blev fastsat til 10 år.

Ved en promille i intervallet 0,51 – 1,20 i tredjegangstilfælde er udgangspunktet ubetinget frakendelse i 5 år. Det har ikke været muligt at finde retspraksis for dette tilfælde. Retten anvender modereret kumulation ved flere tilfælde af spirituskørsel i gentagelsestilfælde til samtidig pådømmelse, når frakendelsestiden isoleret set er mindre end 10 år, jf. ovenstående retspraksis. På den baggrund kan der argumenteres for, at der også gælder et princip om modereret kumulation ved tredjegangstilfælde med en promille i intervallet 0,51 – 1,20. Der gælder samme ”position” af frakendelsestid ved andengangstilfælde med en promille over 1,20, hvorfor der kan være formodning for, at praksis herfor kan danne grundlag for fastsættelsen af frakendelsestiden ved to tredjegangstilfælde med en promille under 1,20. Der kan herefter være en formodning for, at frakendelsestiden fastsættes til 8 år.

Et tredjegangstilfælde med en promille over 1,20, et fjerdegangstilfælde med en promille under 1,20 og senere tilfælde medfører isoleret set 10 års ubetinget frakendelse, der er den øvre grænse. Frakendelsen i disse tilfælde fastsættes til 10 år, også ved flere forhold til samtidig pådømmelse, jf. Tfk 2010.567 og Tfk 2013.891.

Ud fra foreliggende retspraksis kan der opstilles følgende skema for fastsættelse af frakendelsestiden ved flere tilfælde til samtidig pådømmelse i gentagelsestilfælde:

	Promille 0,51 – 1,20	Promille over 1,20
2x andengangstilfælde	5 års ubetinget frakendelse	8 års ubetinget frakendelse
3x andengangstilfælde	6 års ubetinget frakendelse	10 års ubetinget frakendelse
2x tredjegangstilfælde	Formentlig 8 års ubetinget frakendelse.	10 års ubetinget frakendelse
2x fjerdegangstilfælde og senere tilfælde	10 års ubetinget frakendelse	10 års ubetinget frakendelse

7.3 Nedsættelse af ubetinget frakendelse

Under særligt formildende omstændigheder kan en ubetinget frakendelse gøres betinget, jf. fl. § 126, stk. 2. Retten er overladt et skøn i forhold til at vurdere, hvornår der foreligger særligt formildende omstændigheder. Nedenfor vil det blive undersøgt, hvornår sådanne omstændigheder foreligger i to kategorier; begrænset kørsel og psykiske problemer.

7.3.1 Begrænset kørsel

I TfK 2014.347 var T tiltalt for spirituskørsel med en promille på 2,65. Landsretten udtalte, at T har bakket bilen få meter fra en vendeplads, der var omfattet af færdselsloven ind på et område, der ikke var omfattet af færdselsloven. Endvidere har T kørt for enden af en privat grusvej, hvor der var begrænset trafik. Landsretten fandt herefter, at der forelå særligt formildende omstændigheder, hvorfor T blev frakendt førerretten betinget. I TfK 2013.653 var T tiltalt for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,18 på en traktor. T havde kørt 20 meter med en hastighed på 5 – 10 km/t. Landsretten fandt, at der forelå særligt formildende omstændigheder, da T havde ført traktoren med en lav hastighed, på en kort strækning og med henblik på at parkere denne. T blev herefter frakendt førerretten betinget. I TfK 2020.193 var T tiltalt for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,59 på en havetraktor. T havde til hensigt at køre havetraktoren ca. 300 meter, hvoraf 200 meters kørsel foregik på en parkeringsplads, og 100 meter foregik på en cykelsti langs offentlig vej. Cykelstien blev krydset i forbindelse med kørslen. Havetraktorens maksimale hastighed var 7 – 8 km/t. På den baggrund fandt landsretten, at der forelå særligt formildende omstændigheder, hvorfor T blev frakendt førerretten betinget.

Det kan udledes af TfK 2013.653, TfK 2014.347 og TfK 2020.193, at det indgår som en formildende omstændighed, at kørslen er sket over en kort strækning, med en lav hastighed, delvist indenfor og delvist uden for færdselslovens område, at der var begrænset trafik, og at kørslen er sket med henblik på parkering. Dette uanset, at der i TfK 2013.653 var anvendt en traktor som køretøj, der kan medføre betydelig skade ved sammenstød, og uanset at promillen oversteg 2,00 i TfK 2013.653 og TfK 2014.347. Ved ovennævnte domme har der været flere formildende omstændigheder til stede, hvorfor tilstedeværelse af en enkelt formildende omstændighed formentlig ikke vil medføre betinget frakendelse.

7.3.2 Psykiske problemer

I TfK 2013.59 var T tiltalt for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,47. En overlæge udtalte, at T i sin opvækst har været belastet og udviklet tiltagende depressive symptomer. T blev henvist til lokalpsykiatrien grundet selvmordsforsøg i forbindelse retssagen. Overlægen har forklaret, at der var risiko for, at T's psykiske problemer forværres, hvis førerretten frakendes. T var straks efter spirituskørslen startet i antabusbehandling og deltog i samtaler hos lokalpsykiatrien. Landsretten fandt, at der forelå særligt formildende omstændigheder, hvorfor T skulle frakendes betinget. I TfK 2008.584 var T tiltalt for et andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 0,68. Ved den første spirituskørsel havde T en dårlig dag, da hans kone var meget syg. Efterfølgende afgik konen ved døden. Endvidere var T afhængig af sit kørekort for at beholde sit arbejde. Der var fremlagt en psykologerklæring, hvoraf fremgik, at det kunne få alvorlige konsekvenser for T at blive frakendt ubetinget. Landsrettens dom blev afsagt under dissens, hvor flertallet fandt, at omstændighederne ved kørslen, tiltaltes arbejdsmæssige situation og den betydning det havde for T's følelsesmæssigt belastende situation begrundede, at der forelå sådanne særligt formildende omstændigheder, at frakendelsen blev gjort betinget.

I TfK 2010.546 var T tiltalt for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,25. T forklarede, at hun havde det dårligt psykisk og var kørt i sin bil for at begå selvmord. I sagen forelå en kopi af journaludskrift fra psykiatrien, hvoraf fremgik, at T's psykiske tilstand var blevet forværret i den seneste tid. I journaludskriftet stod, at T har haft selvmordstanker i noget tid, hvor hun besluttede sig for at drikke 5 – 10 øl og derefter køre galt for at begå selvmord. Retten fandt ikke, at der forelå sådanne særligt formildende omstændigheder, at førerretten skulle frakendes betinget. I TfK 2020.78 var T tiltalt for et førstegangstilfælde spirituskørsel med en promille på 1,92. En overlæge udtalte, at T havde en depression i moderat grad, ligesom T havde haft et forbigående forbrug af alkohol i depressive perioder. Overlægen udtalte endvidere, at forbruget af alkohol kan forstås som forårsaget af depressionen og ikke en selvstændig psykisk lidelse. Retten fandt, at der ikke forelå sådanne formildende omstændigheder, hvorfor T blev frakendt ubetinget. I AM 2018.10.01 Ø var T tiltalt for et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 1,26. T var kørt påvirket, da hans psykisk syge kone var ophidset og havde selvmordstanker. T's datter havde bedt T om at komme hjem hurtigst muligt. T havde ikke truffet foranstaltninger, der skulle sikre, at han kunne komme hjem, hvis det blev nødvendigt, ligesom T ikke kunne bestille en taxa, da han ikke talte dansk. Landsretten fandt, at der ikke forelå sådanne særlige omstændigheder, at frakendelsen kunne ske betinget.

Det er kun i få tilfælde, at der foreligger sådanne formidlende omstændigheder, at frakendelsen kan ske betinget. Ud fra ovenstående retspraksis kan der udledes forskellige momenter, der kan indgå i vurderingen af, om frakendelsen kan ske betinget.

For det første kan det indgå som et moment, om der har været fremlagt en lægefaglig udtalelse, hvor det er vurderet, at ubetinget frakendelse vil få alvorlige konsekvenser for tiltalte eller, at dennes situation vil forværres. I de domme, der har gjort frakendelsen betinget har der været fremlagt en sådan lægefaglig udtalelse, hvilket der ikke har i de domme, hvor retten ikke har gjort frakendelsen betinget. For det andet kan det indgå som et moment, om alkoholkoncentrationen har oversteget 2,00 promille, jf. TfK 2008.584, hvor retten lagde vægt på kørsels omstændigheder, der var foregået med en promille på 0,68. Endvidere havde T i TfK 2013.59 og TfK 2010.546 begået selvmordsforsøg, men kun TfK 2013.59 medførte betinget frakendelse. En forskel var, at T i TfK 2013.59 havde en promille under 2,00 og i TfK 2010.546 havde en promille over 2,00.

For det tredje kan tiltaltes psykiske tilstand indgå som et moment. Tiltaltes selvmordsforsøg og en nærtståendes dødsfald eller alvorlige sygdom kan anses som særligt formildende omstændigheder, hvorimod tiltaltes nærtståendes selvmordstanker eller tiltaltes depression ikke er tilstrækkeligt. I de tilfælde, hvor retten har fundet, at der forelå særligt formidlende omstændigheder er flere momenter indgået i vurderingen, og tilstedeværelsen af et enkelt moment er formentlig ikke tilstrækkeligt for undtagelsesvist at gøre en ubetinget frakendelse betinget efter fl. § 126, stk. 2.

8.0 Konfiskation på baggrund af spirituskørsel

Færdselslovens § 133 a omhandler, hvornår et køretøj kan konfiskeres på baggrund af en færdselsforseelse. Der skelnes mellem fakultativ konfiskation i § 133 a, stk. 1 og obligatorisk konfiskation i § 133 a, stk. 2 – 6 for så vidt angår andre motorkøretøjet end lille knallert.

8.1 Fakultativ konfiskation

For fakultativ konfiskation er betingelserne 1) føreren skal have begået en grov overtrædelse af færdselsloven eller have gjort sig skyldig i flere overtrædelser og 2) konfiskation skal anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven, jf. fl. § 133 a, stk. 1, 1. pkt. Det er ikke en betingelse, at føreren tidligere er straffet, såfremt denne har begået en grov overtrædelse

eller har flere forhold til samtidig pådømmelse. Alle former for grove eller gentagne færdselslovsovertrædelser er omfattet af fakultativ konfiskation, herunder spirituskørsel.⁸⁶ Det er en betingelse, at anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fakultativ konfiskation, jf. TfK 2012.1028.

8.1.1 Grov overtrædelse eller flere overtrædelser

Fakultativ konfiskation er relevant i de tilfælde, hvor der ikke for spirituskørsel skal ske obligatorisk konfiskation, jf. fl. § 133 a, stk. 2 – 6. Spirituskørsel medfører obligatorisk konfiskation, hvis føreren har haft en alkoholkoncentration på mere end 2,00 promille, eller hvis føreren tidligere er dømt for spirituskørsel, der henvises til pkt. 8.2. For så vidt angår første led; at forseelsen har været grov i form af en høj promille kan ikke medføre konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 1, idet en høj promille over 2,00 allerede er omfattet af obligatorisk konfiskation.⁸⁷ I færdselsloven med kommentarer antager Henrik Waaben m.fl., at der ved en grov overtrædelse kan ske konfiskation for spirituskørsel, hvis kørslen har medført uagtsomt manddrab eller uagtsom betydelig legemsbeskadigelse.⁸⁸ For så vidt angår andet led ”at have gjort sig skyldig i flere overtrædelser”, kan fakultativ konfiskation være relevant, hvis føreren ikke tidligere er dømt for spirituskørsel, men har flere forhold til samtidig pådømmelse med en promille under 2,00, jf. TfK 2013.745. I TfK 2013.745 var T tiltalt for to førstegangstilfælde af spirituskørsel begået samme dag med en promille på 1,78 og 1,56. Den ene kørsel var foregået på særlig hensynsløs måde. Dommen blev afsagt under dissens, hvor flertallet fandt, at der skulle ske konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 1.

8.1.2 Påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser

Den anden betingelse er, at konfiskation skal anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser, jf. fl. § 133 a, stk. 1. Der skal være et grundlag for at antage, at personen vil foretage en ny overtrædelse, hvis der ikke sker konfiskation af køretøjet.⁸⁹ Hvis fakultativ konfiskation sker på baggrund af en grov overtrædelse foreligger der ikke nødvendigvis tidligere sigtelser eller straffe for lignende forhold, og det kan være sværere at bevise, at betingelsen om, at konfiskation anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser er opfyldt, når personen kun har begået en færdselslovsovertrædelse.⁹⁰ I TfK 2014.790 fandt retten, at tilsidesættelsen var en grov overtrædelse og

⁸⁶ Betænkning 1448/2004, s. 167, linje 10 – 12.

⁸⁷ Kommenteret, bind II, s. 763, linje 15 – 17.

⁸⁸ Kommenteret, bind II, s. 763, linje 19 – 22.

⁸⁹ Kommenteret, bind II, s. 764, linje 13 – 16

⁹⁰ Kommenteret, bind II, s. 764, linje 16 – 22

konfiskation var derfor påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Rettens begrundelse for at konfiskation var påkrævet var, at overtrædelserne var af grov karakter. Det kan udledes heraf, at når et forhold er så groft, at det opfylder den første betingelse kan kørsels karakter være tilstrækkeligt til, at konfiskation anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser.

Hvis konfiskation sker på baggrund af flere overtrædelser kan betingelsen være opfyldt ved, at føreren har flere lignende verserende forhold eller tidligere er straffet.⁹¹ I TfK 2013.745, som refereret under pkt. 8.1.1, blev konfiskation anset for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser, da der forelå flere kørsler til samtidig pådømmelse sammenholdt med den ene kørsels karakter og grovhed.

8.2 Obligatorisk konfiskation

Ved obligatorisk konfiskation er udgangspunktet, at konfiskation skal ske, hvis betingelserne herfor er opfyldt.⁹² Obligatorisk konfiskation er en obligatorisk retsfølge, hvor det ikke er en betingelse, at anklagemyndigheden har nedlagt påstand om konfiskation, jf. TfK 2014.764.

8.2.1 Spirituskørsel med en promille over 2,00

Hvis en person har begået spirituskørsel med en alkoholkoncentration i blodet over 2,00 promille eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på over 1,00 mg pr. liter luft skal køretøjet konfiskeres, jf. fl. § 133 a, stk. 2. Et førstegangstilfælde kan dermed medføre obligatorisk konfiskation, hvis førerens alkoholkoncentration oversteg promillegrænsen.

8.2.2 Spirituskørsel i gentagelsestilfælde

Obligatorisk konfiskation på baggrund af spirituskørsel i gentagelsestilfælde er reguleret i fl. § 133 a, stk. 3, 4 og 5.

8.2.2.1 Ad stk. 3

Hvis en person har gjort sig skyldig i spirituskørsel, der medfører ubetinget frakendelse efter § 126, stk. 1, nr. 1 og to gange tidligere inden for de seneste 3 år har begået forhold omfattet af § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11, eller en overtrædelse af kørsel uden kørekort eller kørsel i frakendelsestiden, skal der ske obligatorisk konfiskation, jf. § 133 a, stk. 3. Det er uden betydning, om de tre begåede forhold

⁹¹ Kommenteret, bind II, s. 764, linje 16 – 18

⁹² Kommenteret, bind II, s. 782, linje 15 – 16.

er til samtidig pådømmelse, eller om der foreligger tidligere afgørelser, men flere overtrædelser begået under samme kørselsforløb skal ikke medføre obligatorisk konfiskation, jf. U 2017.34.

8.2.2.2 *Ad stk. 4*

Obligatorisk konfiskation skal ske, hvis en person har gjort sig skyldig i spirituskørsel, der medfører ubetinget frakendelse efter § 126, stk. 1, nr. 1 og inden for de seneste 3 år har gjort sig skyldig i spirituskørsel eller narkokørsel, der har medført betinget frakendelse efter § 125, stk. 1, nr. 5 og 6 eller § 126, stk. 2, jf. § 133 a, stk. 4. Hvis en tidligere spirituskørsel eller narkokørsel har indgået i en afgørelse om ubetinget frakendelse efter § 126, stk. 1, nr. 6 – 9 skal der ligeledes ske konfiskation efter denne bestemmelse. Det er uden betydning, om det tidligere forhold og det nye forhold er forskellige overtrædelser, da spiritus- og narkokørsel har indbyrdes gentagelsesvirkning.⁹³ Det er en forudsætning, at det tidligere forhold har medført betinget frakendelse eller indgået i en ubetinget frakendelse inden det nye forhold begås, hvorfor det tidligere forhold skal være pådømt inden det nye forhold er begået, jf. fl. § 133 a, stk. 4. Flere tilfælde af spirituskørsel eller narkokørsel til samtidig pådømmelse kan ikke medføre obligatorisk konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 4, men der kan være mulighed for fakultativ konfiskation, hvor der henvises til pkt. 8.1.⁹⁴

8.2.2.3 *Ad stk. 5*

Hvis en person har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20 og inden for de seneste 5 år har gjort sig skyldig i spirituskørsel eller narkokørsel, der har medført ubetinget frakendelse efter § 126, stk. 1, nr. 1 eller nr. 2 skal der ske obligatorisk konfiskation, jf. fl. § 133 a, stk. 5. Hvis der ved en tidligere afgørelse om ubetinget frakendelse har indgået flere forhold af spiritus- eller narkokørsel, der isoleret medførte betinget frakendelse finder fl. § 133 a, stk. 5 anvendelse. Stk. 5 adskiller sig fra stk. 4 ved, at ubetinget frakendelse er sket på baggrund af flere tilfælde af spirituskørsel eller narkokørsel til samtidig pådømmelse, hvorimod spirituskørsel eller narkokørsel efter stk. 4 har indgået som et af flere forhold ved en afgørelse, der har medført ubetinget frakendelse. Spiritus- og narkokørsel har indbyrdes gentagelsesvirkning, hvorfor det er uden betydning, om kørslerne er ligeartede eller forskellige.⁹⁵ Det tidligere forhold skal have medført ubetinget frakendelse, hvorfor det

⁹³ L 180 af 14. marts 2007, samling 2006 – 07, bemærkninger til lovforslag, pkt. 5.3

⁹⁴ Kommenteret, bind II, s. 794, linje 4 – 11

⁹⁵ L 180 af 14. marts 2007, samling 2006 – 07, bemærkninger til lovforslag, pkt. 5.3

er en forudsætning, at det tidligere forhold er pådømt inden det nye forhold er begået, jf. fl. § 133 a, stk. 5, nr. 2.

8.2.3 Fravigelse af obligatorisk konfiskation

Obligatorisk konfiskation ”kan fraviges, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor”, jf. fl. § 133 a, stk. 13. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 363/2005, hvor det fremgår af forarbejderne, at særlige grunde kan være situationer, ”hvor ganske særlige familiemæssige eller sociale forhold vil bevirke, at konfiskation i det konkrete tilfælde vil have uforholdsmæssigt indgribende betydning for den pågældende”.⁹⁶

I TfK 2015.902 havde T begået et førstegangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,07. Udgangspunktet var obligatorisk konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 2. T havde spontant indtaget alkohol efter oplysningen om, at en nærstående var død. T var enlig forsørger for to børn på 15 og 17 år, hvor den ældste havde en behandlingskrævende hudsygdom. Sygdommen indebar jævnlig kontrol og behandling på hospitalet. Den yngste datter gik på en friskole, hvor der var praktiske gøremål i weekender, ligesom der ikke var bustransport. Det var ikke afklaret, om T kunne beholde sit arbejde uden egen bil, men arbejdsgiveren kunne stille chauffør til rådighed i forbindelse med arbejdskørsel, hvis T kunne stille en bil til rådighed. På baggrund heraf fandt landsretten, at der forelå sådanne særlige grunde, at der ikke skulle ske konfiskation efter dagældende fl. § 133 a, stk. 12 (nu stk. 13). I TfK 2016.2204 var T tiltalt for et andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på 2,36. Retten fandt, at det forhold, at køretøjet var en invalidebil, der var erhvervet på særlige vilkår og indrettet specielt til tiltalte ikke kunne begrunde, at der ikke skulle ske konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 12 (nu stk. 13). I TfK 2016.359 var T tiltalt for spirituskørsel med en promille på 2,33. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om konfiskation af T's traktor. T forklarede, at han benyttede traktoren på sin skovejendom, ligesom han ikke kørte i traktoren på offentlig vej. T forklarede, at han har været indlagt på sygehuset, hvorefter han blev overført til et plejehjem. T havde ikke drukket alkohol efter han var kommet hjem. Landsretten udtalte, at traktoren anvendtes til kørsel på skovejendommen. Efter oplysningerne om T's personlige og helbredsmæssige forhold fandt retten, at der forelå sådanne særlige grunde, at der ikke skulle ske konfiskation.

⁹⁶ Betænkning 1448/2004, s. 168, linje 21 – 23

I vurderingen af, om reglerne om obligatorisk konfiskation kan fraviges kan det indgå som et moment, hvor køretøjet anvendes og formålet hermed. Såfremt køretøjet ikke bliver anvendt på offentlig vej, kan det indgå som et moment, der taler for, at der ikke skal ske konfiskation, men det faktum, at køretøjet er en invalidebil kan ikke i sig selv begrunde en fravigelse af obligatorisk konfiskation. Endvidere kan det indgå som et moment, om køretøjet anvendes i forbindelse med hospitalstjek, arbejdskørsel og kørsel af børn uden mulighed for offentlig transport. Det kan ligeledes indgå som et moment, at føreren har haft helbredsmæssige problemer, og er stoppet med at drikke alkohol. I de afgørelser, hvor retten finder, at udgangspunktet om konfiskation kan fraviges er flere af momenterne til stede, og tilstedeværelsen af et enkelt moment er formentligt ikke tilstrækkeligt.

8.3 Hvilke køretøjer konfiskeres

Når betingelserne for enten fakultativ eller obligatorisk konfiskation er opfyldt er spørgsmålet, hvilket køretøj, der skal konfiskeres. For det første omfattes alle køretøjer af fakultativ konfiskation, jf. fl. § 133 a, stk. 1, hvorimod lille knallert er undtaget ved obligatorisk konfiskation efter stk. 2 – 6.

Udgangspunktet er, at det køretøj, der er anvendt til overtrædelsen konfiskeres, jf. fl. § 133 a, stk. 1, 1. pkt. og § 133 a, stk. 12 e.c. Hvis føreren ikke ejer det ved overtrædelsen anvendte køretøj, skal der ske konfiskation af et andet køretøj, som gerningsmanden ejer efter fl. § 113 a, stk. 1, 2. pkt. eller § 133 a stk. 12, jf. U 2017.540. Der er ikke hjemmel til at konfiskere flere af føreren ejet køretøjer på baggrund af en færdselsovertrædelse efter § 133 a, stk. 12, jf. U 2016.998.

Det er som udgangspunkt en forudsætning, at føreren ejer køretøjet, men der er en særskilt regulering af konfiskation af tredjemands køretøj, hvor der henvises til pkt. 8.4. Ved vurderingen af, om føreren er ejer af køretøjet skal der tages udgangspunkt i det reelle og ikke formelle ejerforhold, jf. TfK 2018.42. At føreren afholder løbende udgifter og betaler et månedligt beløb til den registrerede ejer kan bevirke, at føreren vil blive anset som reel ejer, jf. TfK 2018.42. At en fører er registreret som ejer er dermed ikke afgørende for, om han anses som den reelle ejer af køretøjet. Det kan dog have en betydning for bevisbyrden, idet anklagemyndigheden har bevisbyrden for at føreren er den reelle ejer, hvis føreren ikke er registreret ejer, omvendt forholder det sig, hvis føreren er registreret ejer.⁹⁷

⁹⁷ kommenteret, bind II, s. 774, linje 10 – 15

8.4 Konfiskation af tredjemandskøretøj

Udgangspunktet er, at ejendomsretten er ukrænkelig, jf. grl. § 73. Dette modificeres ved, at der kan ske konfiskation i medfør af straffeloven og færdselslovens bestemmelser herom. Ved lov nr. 534/2021 blev reglerne om konfiskation af tredjemandskøretøj ændret. Det gælder herefter, at der skal ske konfiskation efter § 133 a, stk. 2, 1. pkt. selvom føreren ikke er ejer af det ved overtrædelsen anvendte køretøj, jf. § 133 a, stk. 2, 2. pkt. Lovændringen vedrører kun obligatorisk konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 2, 1. pkt., herunder spirituskørsel med en promille over 2,00. Idet obligatorisk konfiskation ved spirituskørsel med en promille under 2,00 ikke er omfattet af lovændringen gælder de tidligere regler om konfiskation af tredjemandskøretøj, herunder tidligere retspraksis. Ved vurderingen af, om der kan ske konfiskation af et køretøj anvendt til en færdselsovertrædelse, som ikke er ejet af føreren skal der skelnes mellem om spirituskørslen er begået med en promille over eller under 2,00.

8.4.1 Spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 2,00

Det er ikke reguleret i færdselsloven, hvornår der kan ske konfiskation af et køretøj ejet af tredjemand ved spirituskørsel med en alkoholkoncentration i intervallet 0,51 – 2,00. Idet færdselsloven ikke regulerer forholdet må straffeloven i øvrigt finde anvendelse, jf. også fl. § 133 a, stk. 15. Udgangspunktet er, at der kun kan ske konfiskation, hvis føreren er ejer af køretøjet, jf. strfl. § 76, stk. 2. Dette modificeres imidlertid af strfl. § 77 a, hvor genstande, der ”må befrygtes at ville blive brugt ved en strafbar handling, kan konfiskeres, for så vidt det må anses for påkrævet for at forebygge den strafbare handling.” Det er ikke en betingelse, at ejeren er personen, der frygtes at begå den strafbare handling, og der kan ske konfiskation uanset ejerforhold.⁹⁸ Hvornår et køretøj kan konfiskeres uanset ejerforholdet efter § 77 a beror på en konkret vurdering. Ved vurderingen vil det kunne indgå som et moment, om ejeren har været bekendt med kørslen og om gerningsmanden fortsat vil have mulighed for at anvende køretøjet.⁹⁹ Det er endvidere en betingelse, at der er en anledning til, at ejeren skal træffe foranstaltninger mod, at føreren kører i køretøjet, herved forstås, at føreren er tidligere straffet for spirituskørsel, jf. U 2019.240.

I U 2015.1467 var S frakendt førerretten, hvor spørgsmålet var, om A's køretøj kunne konfiskeres. A var 3 gange tidligere dømt for at overlade sit køretøj til S, herunder det omhandlende køretøj.

⁹⁸ kommenteret, bind II, s. 777, linje 14 – 15.

⁹⁹ Kommenteret, bind II, s. 777, linje 17 – 20.

Endvidere havde politiet pågrebet S, hvor de havde vejledt A om ikke at overlade køretøjet til S. Retten fandt herefter, at der forelå sådanne særlige omstændigheder, at det var påkrævet at konfiskere køretøjet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, jf. strfl. § 77 a. I AM 2012.11.01 Ø var T tiltalt for spirituskørsel og 5 tilfælde af kørsel uden kørekort i V's køretøj. T havde 12 gange kørt i V's køretøj. På baggrund af V's handicap og behov for køretøjet, ligesom V ikke havde givet samtykke til T's kørsler fandt retten, at der ikke var grundlag for at konfiskere køretøjet efter strfl. § 77 a.

I TfK 2015.975/2 havde T kørt to gange i et køretøj ejet af et anpartsselskab. T havde under begge kørsler kørt i selskabets interesse, ligesom direktør, D, ikke havde gjort noget effektivt for at T ikke ville benytte køretøjet. Retten udtalte, at det måtte befrygtes, at T fortsat ville anvende køretøjet, da kørslerne er foretaget i selskabets interesse. Retten fandt herefter, at betingelserne for konfiskation efter strfl. § 77 a var opfyldt. I TfK 2012.932/2 var T sigtet for otte kørsler uden kørekort, hvoraf 6 tilfælde var sket i A's bil. A var 4 gange tidligere dømt for at overlade et køretøj til T, ligesom A var sigtet for to yderligere tilfælde. Landsretten fandt det påkrævet at konfiskere køretøjet med henblik på at forebygge nye overtrædelser, jf. strfl. § 77 a. I U 2011.2458 var T tiltalt for to 12. Gangstilfælde af spirituskørsel med en promille over 2,00. T's kæreste ejede køretøjet, og havde overladt køretøjet til T ved den ene kørsel, selvom hun vidste, at T var frakendt førerretten og havde indtaget spiritus. I det andet forhold havde hun overladt sin motorcykel til T, selvom han havde indtaget spiritus. Landsretten fandt, at konfiskation var påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, jf. strfl. § 77 a. I U 2009.2845 var T fundet skyldig i 11 tilfælde af kørsel uden kørekort, hvor to tilfælde var sket i et køretøj registreret som ejet af hans mor og ham selv som bruger. Landsretten fandt ikke, at der var grundlag for konfiskation efter strfl. § 77 a.

Retten er tilbageholdende med at konfiskere et køretøj, der er ejet af tredjemand i medfør af straffelovens § 77 a. Der er forskellige momenter, der indgår i rettens vurdering af, om der skal ske konfiskation. For det første skal ejeren have lånt et køretøj ud til føreren flere gange. I nogle tilfælde anses det for tilstrækkeligt, at føreren har kørt i tredjemands køretøj to gange, mens det i andre tilfælde ikke er tilstrækkeligt. Det kan indgå i vurderingen, i hvilken interesse føreren har kørt i køretøjet. Hvis det er i tredjemands interesse er retten mere tilbøjelig til at foretage konfiskation, jf. TfK 2015.975/2, hvor to kørsler blev anset som tilstrækkeligt. For det andet kan det indgå i vurderingen, om ejeren har givet føreren tilladelse til at køre i køretøjet. Hvis ejeren ikke har givet føreren tilladelse er retten tilbageholdende med at konfiskere, også selvom føreren adskillige gange har kørt i køretøjet,

jf. AM 2012.11.01 Ø, hvor T havde kørt i køretøjet 12 gange. Det kan diskuteres, om ejeren burde have truffet bedre foranstaltninger for at sikre, at tiltalte ikke førte køretøjet, men i den konkrete sag havde ejeren et fysisk handicap, som retten blandt andet lagde vægt på. Det kan således indgå som en del af vurderingen, om ejeren er afhængig af køretøjet i form af et fysisk handicap. Slutteligt kan det indgå som et moment, om ejeren ved, at føreren er spirituspåvirket, jf. U 2011.2458.

8.4.2 Spirituskørsel med en promille over 2,00

Hvis føreren har begået spirituskørsel med en promille over 2,00 skal konfiskation ske, uanset ejerforhold, jf. fl. § 133 a, stk. 2, 2. pkt. Som altovervejende hovedregel skal der ske konfiskation, hvor ejeren må søge sit tab dækket gennem et erstatningskrav mod føreren.¹⁰⁰ Udgangspunktet er ikke undtagelsesfrit, og konfiskation kan fraviges, hvis det anses for uforholdsmæssigt indgribende for ejeren, jf. fl. § 133 a, stk. 2, 2. pkt. Konfiskation anses for uforholdsmæssigt indgribende, hvis ejerens adgang til at gøre et erstatningskrav gældende ikke er tilstrækkeligt for, at konfiskation ikke er uforholdsmæssigt indgribende,¹⁰¹ herunder hvis et erstatningskrav vil være illusorisk.¹⁰² Det er ejeren, der er pålagt at godtgøre, at et erstatningskrav er illusorisk eller ikke tilstrækkeligt, ligesom det er en betingelse, at ejeren ikke kendte til omstændighederne, der gør et erstatningskrav illusorisk på tidspunktet for overdragelsen til føreren.¹⁰³ Såfremt køretøjet på gerningstidspunktet var stjålet vil konfiskation anses for uforholdsmæssigt indgribende for ejeren.¹⁰⁴ Udgangspunktet om konfiskation kan endvidere fraviges efter den almindelige bestemmelse i fl. § 133 a, stk. 13, hvor der henvises til pkt. 8.2.3.

Det er en konkret vurdering, om et erstatningskrav er illusorisk, men den omstændighed, at føreren i en årrække kun kan betale mindre afdrag medfører ikke i sig selv, at erstatningskravet anses for illusorisk.¹⁰⁵ Ved den samlede helhedsvurdering skal det endvidere indgå, om ejeren har taget alle rimelige skridt til at sikre sin økonomiske stilling i anledning af overdragelsen af køretøjet til en anden person.

¹⁰⁰ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til lovforslaget, pkt. 2.5.2.3, linje 18 – 20

¹⁰¹ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til lovforslaget pkt. 2.5.2.3, linje 20 – 21

¹⁰² L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til lovforslaget pkt. 2.5.2.3, linje 22 – 23

¹⁰³ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til lovforslaget pkt. 2.5.2.3, linje 23 – 26

¹⁰⁴ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til nr. 13

¹⁰⁵ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til nr. 13

8.4.2.1 Køretøj lånt af privatperson

Hvis ejeren er en privat person forudsættes det, at denne har tilstrækkeligt kendskab til at vurdere risikoen for, at et erstatningskrav er illusorisk.¹⁰⁶ Konfiskation af et køretøj ejet af en privat person skal som udgangspunkt ske, uanset om erstatningskravet reelt er illusorisk, medmindre ejeren godtgør, at han ikke havde anledning til at kende omstændighederne herfor.¹⁰⁷

I U 2021.4986 havde S ført et køretøj ejet af M på særlig hensynsløs måde, hvorefter der var hjemmel til konfiskation i fl. § 133 a, stk. 2, 1. pkt. S er bruger af køretøjet, og bruger dette mest, da han kører på arbejde i bilen hver dag. Herefter fandt retten, at konfiskation ikke var uforholdsmæssigt indgribende over for M.

I TfK 2021.1230 var S sigtet for kap- og væddeløbskørsel, der kan medføre konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 2 i sin fars (E's) køretøj. E har forklaret, at han ejer en bil mere, ligesom E tidligere har lånt bilen til S uden problemer. S er mekanikerlærling, der skulle skifte reservedele på køretøjet, ligesom S fik lov til at låne køretøjet. S var ejer af et andet køretøj. Retten fandt, at under omstændighederne ved udlånet af køretøjet sammenholdt med den nære familiemæssige relation mellem S og E bevirkede, at det ikke var helt upåregneligt for E, at S ville anvende køretøjet til kap- og væddeløbskørsel.

I TfK 2021.1077 havde S ført A's køretøj på en sådan måde, at der skulle ske konfiskation af køretøjet efter § 133 a, stk. 2, såfremt S blev dømt herfor. A var ejer af køretøjet, og S var A's søns kammerat. S havde taget nøglen til A's bil. A havde ført samtaler med S, hvori A godkendte, at S havde køretøjet, men at S skulle returnere denne, ligesom A rykkede for at få køretøjet tilbage. A forklarede, at hun skrev sådan for at få bilen tilbage. S havde forklaret, at han tog bilnøglen uden at spørge om lov forinden. A havde ikke meldt S til politiet for at have taget køretøjet. Retten udtalte, at A ikke har godtgjort, at et erstatningskrav mod S er illusorisk eller i øvrigt anført særlige grunde, der undtagelsesvist skulle godtgøre en fravigelse af fl. § 133 a, stk. 2.

Det kan udledes af retspraksis, at der er tale om en snæver undtagelse til udgangspunktet om konfiskation. I tilfælde, hvor tiltalte selv ejer et andet køretøj måtte det være forventeligt, at et

¹⁰⁶ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til nr. 13

¹⁰⁷ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til nr. 13

almindeligt proportionalitetsprincip fører til, at tiltaltes eget køretøj konfiskeres i medfør af fl. § 133 a, stk. 12. Retten indtager imidlertid ikke samme synspunkt, da de i TfK 2021.1230 konfiskerede E's køretøj, til trods for, at S selv ejede et andet køretøj. Det fremgår af forarbejderne, at i tilfælde, hvor køretøjet er stjålet fra tredjemand vil konfiskation være uforholdsmæssigt indgribende. Retten stiller imidlertid høje krav til, at et køretøj er stjålet, idet retten godkendte en beslaglæggelse, selvom sigtede og ejeren havde forklaret, at sigtede havde taget køretøjet uden tilladelse, jf. TfK 2021.1077.

8.4.2.2 *Leasede køretøjer*

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 534/2021, at når et køretøj er overladt til føreren mod betaling er det en betingelse for at fravige udgangspunktet om konfiskation, at 1) ejeren har undersøgt førerens økonomi i tilstrækkelig grad, og 2) ejeren ikke på baggrund af undersøgelsen med rimelighed kunne forudse, at et erstatningskrav ville være illusorisk.¹⁰⁸ I U 2021.4456 havde sigtede A lånt køretøjet af B, der havde leaset køretøjet af C. Ejeren havde ikke fremlagt oplysninger, der kunne godtgøre, at et erstatningskrav over for hhv. A og B ikke var tilstrækkeligt til at forhindre, at konfiskation var uforholdsmæssigt indgribende. Landsretten fandt herefter, at betingelserne for beslaglæggelse mhp. konfiskation var opfyldt.

I TfK 2022.146 havde S indgået en leasingaftale med J, og S havde i køretøjet overtrådt hastighedsgrænsen i et sådant omfang, at der kunne ske konfiskation efter fl. § 133 a, stk. 2, 1. pkt. I leasingaftalen fremgik S' indkomst, der var beskeden samt oplysningen om, at S var 18 år gammel. S var studerende og havde et studiejob. Retten fandt, at der ikke var grundlag for at antage, at S ikke vil være i stand til at betale et erstatningskrav til J, hvorfor konfiskation ikke anses for uforholdsmæssigt indgribende. Retten udtalte endvidere, at overtrædelsen ikke kunne anses for helt upåregnelig for J.

I U 2022.478 var der indgået en leasingaftale mellem selskabet C og L. L udlånte køretøjet til en kammerat, der udlånte køretøjet til S. Efter kørslen anmeldte L køretøjet brugsstjålet af S. Landsretten fandt, at køretøjet ikke på kørselstidspunktet havde været brugsstjålet. C havde ophævet leasingaftalen grundet misligholdelse, da L ikke var berettiget til at udlåne køretøjet til andre end personer i dennes husstand. Landsretten fandt, at konfiskation ikke var uforholdsmæssigt indgribende over for L, da leasingaftalen var ophævet. C havde ved aftaleindgåelsen fået oplysninger om L's

¹⁰⁸ L 127, fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21, bemærkninger til nr. 13,

økonomi, hvor C måtte påregne, at der var en risiko for, at L ikke kunne betale et erstatningskrav i tilfælde af misligholdelse. Endvidere var der ikke oplysninger om, at L ikke ville være i stand til at være på arbejdsmarkedet i mange år, hvor han kan betale et erstatningskrav helt eller delvist. Retten fandt herefter, at konfiskation ikke var uforholdsmæssigt indgribende over for leasingselskabet.

I U 2021.4456 var der mellem selskabet C og B indgået en leasingaftale. B havde udlånt køretøjet til A, der havde begået vanvidskørsel, hvorefter der var hjemmel til konfiskation i fl. § 133 a, stk. 2. C havde ikke godtgjort, at adgangen til at gøre et erstatningskrav gældende over for A eller B ikke var tilstrækkeligt til at forhindre, at konfiskation var uforholdsmæssigt indgribende. Retten fandt herefter, at konfiskation ikke var uforholdsmæssigt indgribende.

I U 2021.3898 var der indgået en leasingaftale mellem A og S med S som leasingtager. S havde begået vanvidskørsel og der var hjemmel til konfiskation i fl. § 133 a, stk. 2. A havde ikke godtgjort, at et erstatningskrav mod S ville være illusorisk. Retten fandt herefter, at konfiskation ikke var uforholdsmæssigt indgribende over for A. Retten fandt endvidere, at der ikke kan foretages mindre indgribende foranstaltninger, fx udlevering af køretøjet mod sikkerhedsstillelse eller aflevering af registreringsattest, da formålet med fl. § 133 a, stk. 2, 2. Pkt. var, at køretøjer, der anvendes til vanvidskørsel fjernes fra vejene samt at der er behov for at udvide adgangen til tredjemandskonfiskation.

Ved leasede køretøjer er udgangspunktet, at der sker konfiskation, ligesom der kun kan ske fravigelse, hvis konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende. I vurderingen af, om konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende lægger retten vægt på, om ejeren havde oplysninger om sigtedes økonomi, hvilken risiko ejeren kunne påregne og om et erstatningskrav er illusorisk. I ovenstående domme havde ejeren oplysninger om leasingtagerens økonomi ved aftaleindgåelsen, ligesom ejeren ikke havde godtgjort, at et erstatningskrav var illusorisk, hvorfor der skete konfiskation. Retten inddrager det som et moment, om sigtede er en ung person med udsigt til mange år på arbejdsmarkedet, hvor denne kan tjene penge og afvikle et erstatningskrav.

8.4.3 Sammenligning og konklusion

Ved tredjemandskonfiskation tilsidesættes dennes grundlæggende ejendomsret i grl. § 73 til fordel for bekæmpelse af spirituskørsel. Ved spirituskørsel med en promille under 2,00 er det klare

udgangspunkt, at der ikke kan ske konfiskation af det anvendte køretøj, hvis dette ejes af tredjemand. Der kan i stedet konfiskeres et andet af tiltalte ejet køretøj, jf. fl. § 133 a, stk. 12. Undtagelsesvist kan et af tredjemand ejet køretøj konfiskeres, men det er en betingelse, at der skal have været en anledning til, at ejeren traf foranstaltninger mod, at tiltalte førte køretøjet. En anledning hertil kan være, at tiltalte tidligere er straffet eller ikke har erhvervet kørekort. Det er ligeledes en betingelse, at føreren har haft tilladelse til at føre køretøjet. Hvis tiltalte tidligere er straffet eller ikke har erhvervet kørekort er det normalt en betingelse, at ejeren tidligere har overladt køretøjet til tiltalte. Det kan udledes af retspraksis, at der i nogle tilfælde kan ske konfiskation, hvis ejeren har overladt køretøjet til tiltalte mindst to gange inklusiv det nye forhold. For, at der kan ske konfiskation efter blot to kørsler skal kørslen enten være sket i ejerens interesse eller ejeren skal være vidende om, at tiltalte er spirituspåvirket, når køretøjet overdrages. I andre tilfælde skal ejeren have overladt køretøjet til tiltalte flere end to gange, formentligt mindst 3 – 4 gange.

Ved spirituskørsel med en promille over 2,00 er det klare udgangspunkt, at der skal ske konfiskation, uanset ejerforhold. Helt undtagelsesvist kan dette fraviges, hvis konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende over for ejeren, herunder hvis det var helt upåregneligt for ejeren, at føreren ville begå vanvidskørsel, eller hvis et erstatningskrav er illusorisk. Retspraksis er streng, hvor konfiskation kun fraviges, hvis erstatningskravet er illusorisk. Dette gælder uanset, om køretøjet er udlånt i strid med en leasingaftale af en leasingtager.

Tredjemands retstilstand afhænger af, om føreren har begået spirituskørsel med en alkoholkoncentration i intervallet 0,51 – 2,00 promille eller med en alkoholkoncentration over 2,00 promille. At alkoholkoncentrationen har oversteget en bestemt promillegrænse er ikke ensbetydende med, at tredjemand har haft større mulighed for at påregne, at køretøjet ville blive anvendt til spirituskørsel, for at indregne den økonomiske konsekvens eller for at vurdere om et erstatningskrav er illusorisk.

At tredjemands grundlæggende ejendomsret i grl. § 73 tilsidesættes til fordel for bekæmpelse af vanvidsbilisme, herunder spirituskørsel med en alkoholkoncentration over 2,00 promille, kan være velargumenteret i de tilfælde, hvor det kan bebrejdes tredjemand, at denne har udlånt køretøjet til tiltalte. Denne retstilstand, hvor udgangspunktet er konfiskation af tredjemandskøretøj kan virke uproportional, når en godtroende tredjemand for det første skal godtgøre, at et erstatningskrav er

illusorisk, og for det andet kun kan undgå konfiskation, hvis et erstatningskrav er illusorisk, uanset om tiltalte først kan betale erstatningskravet over en længere periode.

Det kan være mindre indgribende over for professionelle leasingselskaber, der har mulighed for at indregne denne risiko i deres erhvervsvirksomhed, i forhold til private personer, der ofte udlåner et køretøj uden betaling herfor. Erhvervsdrivende har ligeledes større muligheder for at indhente oplysninger om tiltaltes økonomi, ligesom denne typisk vil fremgå af en leasingaftale, hvorimod private ikke har samme adgang til at baggrundstjekke tiltalte forinden udlånet. Alligevel forudsættes det, at en privat person i kraft af dennes relation med tiltalte, har et tilstrækkeligt kendskab til at vurdere risikoen for, at et erstatningskrav er illusorisk. Der kan stilles en vis skepsis heroverfor, da der kan være et incitament for tiltalte om at fortie oplysninger om tidligere straffedomme for vanvidskørsler, ligesom der kan være grunde til at antage, at tiltalte vil fortie oplysningen om, at denne har påtænkt at begå vanvidskørsel i køretøjet. Herudover kan det ikke forventes, at den private ejer i alle tilfælde har et sådant indblik i tiltaltes økonomi på baggrund af den blotte omstændighed, at de har en privat relation.

Det er endvidere bemærkelsesværdigt, at retten konfiskerer et af tredjemand ejet køretøj, uanset, at tiltalte selv ejer et andet køretøj, der kunne konfiskeres i medfør af fl. § 133 a, stk. 12, jf. TfK 2021.1230. Ud fra et almindeligt proportionalitetsprincip og i overensstemmelse retstilstanden ved spirituskørsel med en alkoholkoncentration i intervallet 0,51 – 2,00 promille, måtte det være nærliggende at antage, at i tilfælde, hvor tiltalte selv ejer et andet køretøj konfiskeres dette frem for et af tredjemand ejet køretøj. Især henset til, at det er tiltalte, der ønskes straffet. Alligevel fandt retten i TfK 2021.1230, at der skulle ske konfiskation af tredjemands køretøj.

Ved tredjemandskonfiskation af et køretøj anvendt til spirituskørsel med en promille i intervallet 0,51 – 2,00 har anklagemyndigheden bevisbyrden for, at der kan ske konfiskation. Omvendt forholder det sig ved spirituskørsel med en promille over 2,00, hvor udgangspunktet er konfiskation og tredjemand skal godtgøre, at dette er uforholdsmæssigt indgribende, herunder, at et erstatningskrav er illusorisk. I retspraksis er det en svær bevisbyrde at løfte, da retten sjældent finder, at tredjemand har godtgjort, at konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende.

De nye regler i fl. § 133 a, stk. 2 efterlader en retstilstand, hvor konfiskation af en godtroende tredjemands køretøj er muligt, uanset, at der intet er at bebrejde denne ejer. Konfiskation af et køretøj ejet af tredjemand er indgribende, både over for erhvervsvirksomheder, der lider tab, men i hvert fald også over for privat personer, der ikke nødvendigvis har samme økonomiske frihed til at dække tabet. Af disse årsager er det bemærkelsesværdigt, at der ikke stilles højere krav til tredjemandskonfiskation, ligesom det er bemærkelsesværdigt, at lovgiver har valgt at tillægge tredjemandskonfiskation omvendt bevisbyrde.

11.0 Konklusion

Når det skal vurderes om en person kan straffes for spirituskørsel er der flere elementer, der indgår. For det første skal kørslen være foregået inden for færdselslovens område, hvor det primære kriterie retten lægger vægt på er, om kørslen er foregået på en vej, der anvendes til almindelig færdsel. Hvis vejen har været anvendt af uvedkommende, herunder en bredere kreds af personer, vejen ikke har været afspærret eller på anden måde er utilgængelig for uvedkommende, anses vejen som anvendt til almindelig færdsel. Hvis vejen derimod kun har været anvendt af en bestemt personkreds på et afspærret område er vejen ikke anvendt til almindelig færdsel, og dermed ikke omfattet af færdselsloven.

Hvis kørslen anses for omfattet af færdselslovens område skal det vurderes, om føreren har overtrådt de objektive strafbarhedsbetingelser, hvorved forstås gerningsindholdet i fl. § 53, stk. 1. Om en person har ført et motordrevet køretøj eller indtaget spiritus giver sjældent anledning til problemer. Anderledes forholder det sig ved betingelsen ”at have ført eller forsøgt at føre køretøjet”, hvor det afgørende kriterium er, om personen har haft en sådan fysisk kontrol over køretøjet, at denne har indflydelse på køretøjets betjening. Hvis en person ikke har ført køretøjet på traditionelvis, men derimod har grebet ind i kørslen som passager eller skubbet køretøjet indgår det i vurderingen, hvor farlig kørslen har været. Hvis passageren griber ind i betjeningen under kørslen ved at trække i håndbremsen, hvide i rettet eller lignende, sidestilles passageren som fører. Hvis køretøjet derimod blot har trillet uden trafik omkring har kørslen ikke været ligeså farlig, og passageren anses ikke som fører. Hvis en person derimod har skubbet et køretøj samtidig med at denne styrer køretøjet med en hånd på rattet, sidestilles personen som fører, hvis køretøjet er skubbet mindst 6 meter. At have skubbet køretøjet 3 meter er ikke tilstrækkeligt til at blive anset som fører, heri indgår det formentligt,

at forholdet var foregået på en fortovs kant, der ikke anses for lige så farligt, som at skubbe et køretøj på en vej eller en parkeringsplads.

Hvis føreren har opfyldt gerningsindholdet i fl. § 53, stk. 1 skal det vurderes, om de subjektive strafbarhedsbetingelser er opfyldt, hvorved føreren forsætligt eller uagtsomt skal have opfyldt gerningsindholdet. Subjektive strafbarhedsbetingelser er især relevant ved betingelsen om at have indtaget spiritus. Føreren har ikke nødvendigvis haft den fornødne tilregnelser, hvis denne har indtaget dampe, der har påvirket alkoholkoncentrationen eller en person med hudlæsioner har været gennemvædet med ethylalkohol som drivmiddel. Hvis retten finder det bevist, at indånding af dampe har påvirket alkoholkoncentrationen skal dette fratrækkes den konstaterede promille ud fra et skøn. Hvis indånding af dampe imidlertid har forsinket hastighedsforbrændingen af alkohol tillægges det ikke betydning ved strafudmålingen. Hvis en person har været gennemvædet med ethylalkohol som drivmiddel, kan der være sket alkoholoftagelse gennem hudlæsioner. Hertil kræves, at personen har været bevidstløst og gennemvædet af ethylalkohol i mere end få minutter. Såfremt retten finder det bevist, at alkoholoftagelse gennem hudlæsioner har påvirket den konstaterede alkoholkoncentration skal der ske et fradrag herfor.

Hvis en person har opfyldt de subjektive og objektive strafbarhedsbetingelser for en kørsel begået inden for færdselslovens område skal retten tage stilling til, hvilken straf føreren skal idømmes. Udgangspunktet er bødestraf, jf. fl. § 117, stk. 1, der omfatter førstegangstilfælde af spirituskørsel med en alkoholkoncentration under 2,00 og uden samtidige kørselsfejl. I øvrige tilfælde er straffen fængsel, hvor det indgår som en skærpende omstændighed, at føreren tidligere er straffet for spirituskørsel eller kørsel under påvirkning af euforiserende stoffer. Straffastsættelsen sker ud fra fastsatte retningslinjer, som retten sjældent fraviger. Såfremt der har været en lang sagsbehandlingstid kan retten nedsætte fængselsstraffen, nedsætte en tillæggsbøde eller gøre straffen betinget.

Spirituskørsel medfører i alle tilfælde betinget eller ubetinget frakendelse, afhængig af den konstaterede alkoholkoncentration og om føreren tidligere er straffet. Ubetinget frakendelse fastsættes som udgangspunkt for en periode af 3, 5 eller 10 år, men dette fraviges, når føreren har flere forhold af spirituskørsel til samtidig pådømmelse.

En anden følge af spirituskørsel er konfiskation. Der skelnes mellem fakultativ konfiskation og obligatorisk konfiskation. Fakultativ konfiskation er relevant ved spirituskørsel, der ikke kan medføre obligatorisk konfiskation, herunder ved grov spirituskørsel eller flere førstegangstilfælde til samtidig pådømmelse. Obligatorisk konfiskation skal ske, hvis føreren tidligere er straffet eller hvis føreren har haft en alkoholkoncentration over 2,00 promille. Som udgangspunkt konfiskeres det køretøj, der er anvendt ved færdselsforseelsen, men hvis føreren ikke er ejer kan der ske konfiskation af et andet af føreren ejet køretøj. Der er endvidere en særskilt regulering af tredjemandskonfiskation. Ved spirituskørsel med en alkoholkoncentration i intervallet 0,51 – 2,00 er det klare udgangspunkt, at der ikke kan ske konfiskation, medmindre ejeren kan bebrejdes at have overladt køretøjet til føreren. I vurderingen af, om det kan bebrejdes ejeren indgår det, om føreren tidligere er straffet eller ikke har erhvervet kørekort, om ejeren tidligere har overladt køretøjet til føreren, i hvis interesse kørslen er foretaget samt om ejeren var velvidende om tiltaltes spirituspåvirkning. Ved spirituskørsel med en alkoholkoncentration over 2,00 promille er det klare udgangspunkt, at der skal ske konfiskation, medmindre konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende over for tredjemand. Det er tredjemand, der skal godtgøre, at konfiskation vil være uforholdsmæssigt indgribende. Konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende, hvis et erstatningskrav mod føreren er illusorisk.

12.0 Litteraturliste

Lovgivning

- Lov nr. 124 af 15. maj 1903 (kørsel med automobiler)
- Lov nr. 144 af 01. juli 1927 (lov om motorkøretøjer)
- Lov nr. 169 af 05. juni 1953 (Grundloven)
- Lov nr. 153 af 24. maj 1955 (færdselslov)
- Lov nr. 287 af 10. juni 1976 (færdselslov)
- Lov nr. 363 af 24. maj 2005 (færdselsloven)
- Lov nr. 524 af 06. Juni 2007 (færdselsloven)
- Lov nr. 534 af 27. marts 2021 (færdselsloven)
- Lovbekendtgørelse nr. 1710 af 13. august 2021 (færdselsloven)
- Lovbekendtgørelse nr. 1851 af 20. september 2021 (straffeloven)
- Lovbekendtgørelse nr. 1835 af 15. september 2021 (retsplejeloven)

Forarbejder, rigsadvokatmeddelelser, rapporter mv.

- Betænkning nr. 1448 af 2004, *Betænkning om sanktioner for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden*,
- Betænkning nr. 1486 af 2007, *Betænkning om alkohol i udåndingsluft og en nulgrænse for euforiserende stoffer mv.*, København 2007
- Cirkulære nr. 11112 af 25. februar 1997, *Cirkulære om spirituspåvirkethed mv. i straffesager*,
- Anklagemyndighedens vidensbase – Rigsadvokatmeddelelse ”færdsel – spirituskørsel (færdselslovens § 53), version 11. maj 2020 – internetadresse: <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/65426ae2-b717-4908-b29a-f445241126de?showExact=true>, besøgt den 18. maj 2022.
- Retslægerådets årsberetning 2017 – udgivet juni 2018, internetadresse: <https://civilstyrelsen.dk/Media/0/5/Årsberetning%202017.pdf>, besøgt den 18. maj 2022.
- Lovforslag nr. L7 fremsat den 23. februar 2005, samling 2004-05 (2. Samling),
- Lovforslag nr. 180 fremsat den 14. marts 2007, samling 2006-07.
- Lovforslag nr. 127 fremsat den 16. december 2020, samling 2020-21.

Retslitteratur

- Waaben, Henrik m.fl.: *Færdselsloven med kommentarer bind I*, 1. udg. Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2017. (bog)
- Waaben, Henrik m.fl.: *Færdselsloven med kommentarer bind II*, 1. udg. Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2017. (bog)
- Waage, Niels: *Spiritus- og narkokørsel*, 8. udg. Karnov Group, 2018. (bog)
- Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*, 2. udg. Djøf forlag, 2018. (bog)
- Kistrup, Michael m.fl.: *Straffeprocessen*, 3. udg. Karnov Group, 2018. (bog)

Retspraksis

- TfK 2003.343/2
- TfK 2011.684
- U 1970.223
- U 2011.870

- U 1988.71
- U 1962.914/1
- U 1970.429/2
- U 1958.385
- U 1977.879
- U 1966.326
- U 1967.917
- U 1959.705/1
- U 2014.1072
- U 1988.242
- TfK 2010.140
- TfK 2005.63
- U 1975.472
- U 1985.681
- U 2002.1305
- U 1979.659
- U 2011.388/2
- U 1986.76
- FM 1994.98/2
- U 1995.328
- U 2010.2382
- TfK 2008.570
- TfK 2012.240
- TfK 2012.311
- TfK 2017.337
- TfK 2020.193
- TfK 2013.1097
- TfK 2011.922
- TfK 2018.401
- TfK 2009.261
- U 2018.429/2

- TfK 2008.53
- TfK 2007.441/2
- U 1983.490/2
- U 1987.695
- TfK 2016.173
- U 2010.1460
- TfK 2011.698
- TfK 2007.222
- U 2007.1131
- U 2010.292
- TfK 2015.586
- TfK 2001.405
- U 2004.2642
- TfK 2014.139/2
- U 2000.1285
- TfK 2013.399/2
- TfK 2020.78
- U 2012.2315/1
- U 2013.943
- TfK 2021.946/2
- TfK 2021.586
- TfK 2015.902
- U 2008.270
- TfK 2007.403
- TfK 2010.567
- TfK 2009.258
- U 2008.266
- TfK 2015.650
- U 2006.2477
- TfK 2008.302
- TfK 2013.37/2

- TfK 2009.360
- TfK 2022.42
- U 2007.1397/2
- U 2006.3267
- TfK 2013.37/2
- TfK 2009.480
- TfK 2009.720
- TfK 2002.564/2
- TfK 2022.42
- U 2010.1585
- U 2008.1504
- TfK 2007.725
- U 2007.1377
- TfK 2007.403
- TfK 2008.562/2
- U 2008.1797
- TfK 2022.148
- TfK 2022.145
- TfK 2022.97
- AM 2014.02.17 Ø
- TfK 2014.529
- U 2006.975
- TfK 2014.410/2
- U 2006.3267
- TfK 2022.148
- TfK 2009.258
- U 2006.2477
- U 2010.2976
- TfK 2010.706
- TfK 2010.70
- U 2011.2398

- Tfk 2009.258
- Tfk 2012.474
- Tfk 2009.344
- Tfk 2012.553
- Tfk 2010.567
- Tfk 2013.891
- Tfk 2014.347
- Tfk 2013.653
- Tfk 2020.193
- Tfk 2013.59
- Tfk 2008.584
- Tfk 2010.546
- Tfk 2020.78
- AM 2018.10.01 Ø
- Tfk 2012.1028
- Tfk 2013.745
- Tfk 2014.790
- Tfk 2014.764
- U 2017.34
- Tfk 2015.902
- Tfk 2016.2204
- Tfk 2016.359
- U 2017.540
- U 2016.998
- Tfk 2018.42
- U 2019.240
- U 2015.1467
- AM 2012.11.01 Ø
- Tfk 2015.975/2
- Tfk 2012.932/2
- U 2011.2458

- U 2009.2845
- U 2021.4986
- TfK 2021.1230
- TfK 2021.1077
- U 2021.4456
- TfK 2022.146
- U 2022.478
- U 2021.4456
- U 2021.3898

Internetadresser

- <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2021-04-24-ung-mand-havde-drukket-12-ol-inden-11-arig-pige-blev-kort-ihjel-i-ulykke>, besøgt den 02.02.2022
- <https://www.sikkertrafik.dk/rad-og-viden/bil/spritkorsel/>, besøgt den 02.02.2022

Artikler

- Den store danske, straffeloven – strafbarhedsbetingelser, internetadresse: [https://denstoredanske.lex.dk/Straffeloven - strafbarhedsbetingelser](https://denstoredanske.lex.dk/Straffeloven_-_strafbarhedsbetingelser), besøgt den 17. maj 2022.
- Den store danske, lex specialis, internetadresse: https://denstoredanske.lex.dk/lex_specialis, besøgt den 17. maj 2022.

13.0 Bilagsfortegnelse

Bilag 1: Skærmpoint af anslag

14.0 Skærmpoint af anslag

